

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl 2

Kânunuevvel 1929

Sayı 21

Başvekil

**İsmet Paşa Hazretleri tarafından Büyük Millet Meclisinde
söylenip tap ve tevzii Heyeti Umumiyenin 14-12-1929 tarihli 14 üncü
, in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür eden nutuk**

Milletin Çok Saygıdeğer Vekilleri:

Millî para üzerine düşündüklerimizi milletin Büyük Meclisine söylemek için müsaade isterim. Çıktığından beri millî para, her sene nihayetinde bir miktar tenezzül kaydetmiştir. Son beş, altı senelik tenezzülün sebepleri şunlardır: Bir çok seneler kapalı, mahrumiyet içinde kalmış memleket, sulhile nefes aldıktan sonra bir çok ihtiyaçlarını hariçten tedarik etmek mecburiyetinde kaldı. Hazır yiyen geçmiş asırların kötü mirası olarak, açık bütçe ile memleket idare etmeğe çalışmak, alışılmış bir hastalıktı. Sonra üst üste bir kaç yıl verimsiz ve kısır geçti. Bunların

hepsinden mühim olmak üzere daha doğrusu bunların hepsine asıl sebep olarak memlekette millî iktisadın kifayeti gibi bir düşünce vatandaşın ve cemiyetin fikrinde yer tutmamıştı. (**Çok doğru sesleri**).

Geçen senelerin sebeplerini, bu suretle hülâsa edebilirim. İçinde bulunduğumuz senenin muhasebesi ise şudur: Bizim için çok ağır ve zahmetli sayılacak didinmelerden sonra Devlet idaresinde açık bütçe belâsı bertaraf edilmiştir. Güç kazanılan bu eyiliği zikrederken bilhassa kaydetmeliyim ki açık bütçe tehlikesi artık eyi doktorların tekayyüt ve nezareti altında nüksetmiyecek bir hastalık değil, her idare adamının, her vatandaşın önüne, görünerek gelir bir mikrop olmuştur. Atide hiç bir zaman bu mikrop bünyemize müessir olmayacaktır. İktisat ve istihsalimize esaslı olarak eyi tesir eden bir müessir de şimdiye kadar vatanda bütün teşkilâtı ve kanunlarile en son ilim esaslarına müstenit, bir Devletin ve İctimaî varlığın kurulmuş olmasıdır, (**Alkışlar**) Dahilî ve haricî politikada istikrar ve emniyet havası, İktisadî inkişafa temel olacak amillerdendir. Bu müessirlerin semerelerini her sene istihsalimizin gösterdiği artma ile hissetmiş bulunuyoruz. İktisadî kifayet endişesi bütün zihinlerde belirmiştir. Henüz duygu halinde bulunan bu endişenin umumî hayata yapacağı, yapması lâzım olan tesirleri henüz tatbik etmeğe başlamış değiliz. Şimdi bu sene için toplanan ve millî paranın tenezzülüne sebep olan yeni amillerden bahsedeceğim. Bunun birincisi; haricî borçların tediyesine başlanmasıdır. Bu seneki tediye için daha evvelden ihtiyatlı ve hazır-

lıkl ı bulunmak sayesinde haricî tediye menf i tesirini maddeten fazla hissettirdi denilemez. Fakat bu bir âmindir ki her sene mevcut ve müessir olacaktır ve bunun tesiri diğ er tedbirlerle muvazeneye getirilmek lazım gelecektir. Diğ er taraftan borcu tanımak bir mukaveleyi müstakimane tatbik etmeğ e çalışmak, emniyet ve itibara müsbet tesir eder av amilden addolunmak tabiidir.

Yeni gümrük tarifesinin tatbiki vesilesile bazı tüccarın isabetsiz telâşından bu kürsüde daha evvel bahsetmiştim. Bu telâş yüzünden az zamanda memlekete yığılmış olan malların tesiri son haftalarda menf i olarak pek ziyade göze çarpmıştır.

Menf i tesir atın hepsinden mühim olmak üzere para tenezzülünün ruhlarda uyandırdığı endişeyi, buhranı zikretmeliyim. Masum ruhlar, kendi on lirasını tehlikeden kurtarmak için döviz tedarikine kalkışmışlar ve herkesin aynı telâşı ile kendi on lirasını değ il, evini dükânını, tarlasını, istikbalini tehlikeye ataçağ ını farkedemez olmuşlardı. Kötü niyetli ve imansız olanlar için meydan zehir saçacak tam bir fırsat gösteriyordu. “Devletin mübayaa ihtiyacı ilerde daha fazladır. Devlet paranın kıymetini tutabilmek için bütün servetini sarfetmektedir. Hükümet millî parayı düş üre düş üre sıfıra yaklaşt ırarak sonra az bir bedel ile parayı piyasadan toplayup Devlet Bankası açacak ye yeni para çıkaracak,, gibi ş ayalalar her keşı parayı atmağ a teşvik ediyordu. Ş üphe yoktur ki millî paranın kıymeti üzerinde en kötü tesir yapan amel ruhlarda husule gelen emniyetsizlik ve buhrandır.

.....

Şimdi size vaziyetin ciddî olarak mütaleasını ve tedbirlerini arzedeceğim. Millî iktisat, maliye, millî para için bildiklerimizi, kanaatlarımızı yıllardır bu memleketin pek çok işlerinde ve tecrübe mektebinde edindik. Fakat size cesaretle söyleyebiliriz ki bildiklerimize itimadımız, tedbir addettiklerimizi tatbik etmekte sebatımız sarsılmaz derecede sağlamdır. (**Bravo sesleri**).

Bir insanın da, bir Devletin de maişet ve siyaset yolu kendi takatini doğru tartmakla tayin olunabilir. Muktedir olduğundan feda etmemek; muktedir olmadığına girişmemek, doğru tartının ilk mizanıdır. (**Çok doğru sesleri,**) Bu mikyas hayatta kazandığı ile geçinen kanaatkârı ve alnının terile mütemadiyen kazancını arttırmaya çabalayan çalışkanı ve terakki edeni yaratır.

Millî paranın altına nazaran sabit bir kıymet alması bütün kuvvetimizle varmaya çalışacağımız, varmaya çalıştığımız hedeftir. (Bravo sesleri,). Millî paranın düşürülerek ortadan kaldırılması değil, millî paranın daha ziyade kıymetlendirilerek altına bağlanması bizim bütün gayret ve kuvvetimizi sarfettiğimiz başlıca hedeftir. (**Alkışlar**). Bedava kazançları için bunun aksini vatanda söyleyenlere ve yayanlara Türk milletinin bütün kuvvetile birbirinden müessir iki can yakıcı ceza tatbik edeceğiz. (**Bravo sesleri, Alkışlar**), Cezanın birisi millî parayı kıymetlendirerek pek sevdikleri bedava kazançlarını temelinden mahveylemektir. (**Alkışlar**). İkinci ceza her cürmü gördükçe mücrimi kanuna teslim etmektir. Bir şahsın emniyetine ve servetine kastedenin cezası düşünülürse

bütün vatandaşların ceplerindekine, yuvalarındakine kastedenin cezası elbette tasavvur edilmeyecek kadar ağır olacaktır. **(Alkışlar)**.

Millî parayı kıymetlendirmek ve tutmak için türlü fedakârlıkla hesapsız döviz tedarik edip satmak: düşündüğümüz tedbirlerden değildir. Bir çok memleketlerde bir kaç kerre tecrübe edilmiş olan bu usulün sakatlığı tereddüt götürmez bir bedahettir. Bizim düşündüğümüz başlıca tedbir: bütçe muvazenesi gibi bütün memleketin tediyeye muvazenesinde açıktan kurtulmaktır. **(Şiddetli alkışlar)** Bu memleket Devlet mubayaatı; vatandaş sarfiyatı ve memleketin inkişafı için harice çıkarmağa mecbur olduğu paralar kadar, lâakal o kadar, harice mal ve sây satmak yani istihsal etmek lâzımdır, buna mecburdur,

Size nazariyatla ifadesi en kolay bilfiil tahakkuk ettirilmesi bu asrın insanlarının ve cemiyetlerinin başlıca meşgalesi olan bir mevzudan bahsettim. Bu mevzu hemen bütün dünyanın başlıca müşterek derdidir.

Vaktile Hükümetlerde bütçe muvazenesi de bu zaviyeden görüldü, yani Devletin bütün ihtiyaçları evvela tespit olunur; sonra bu ihtiyaçları karşılayacak menbalar aranır.

Yer yüzünde el'an bu usulü takip edebilen Hükümet kaldı mı? bunu bilmiyorum, bizim eyi bildiğimiz şey bütçe muvazenesi için evvela Devletin menbalarını, gelirini hesap etmek ve ihtiyaçlarını bu gelirin hesabı içinde kısip çerçevelemektir **(Çok doğru sesleri)**. Umumî servetin artmasile imkân bulduktan sonradır ki yeni ihtiyaçlar

.....

için masraf açabiliyoruz. Bütçe açığının bütün keşmekeşlerinden ve dertlerinden bu usulle kurtulduk.

Fakat asıl hayrete şayan olan netice, bu günkü ahval ve şerait içinde, Devletin ihtiyaçlarının en iyi, en çok, bu usul sayesinde temin olunabilmesidir. O halde İktisadî açığı kapatmak için, İktisadî inkişafı temin etmek için de bu usulü tatbik edeceğiz. Bu memleket bütün vatandaşların her vasıta ile kazanıp harice mal ve sâyolarak gönderdiği kıymetten daha fazla, hariçten kıymet, alamıyacaktır **(Bravo sesleri)**. Devletin ve milletin bütün uzuvlarının harice tediye ettiği, bütün vatandaşların harice sattığı say ve malın bedelini aşmıyacaktır.

Memleketin resmî ve hususî bütün ihtiyaçları ve bütün inkişaf arzuları kendi istihsalâtile çerçeveselendirilecektir. Hariçten, daha çok, daha pahalı, vesait tedariki, ondan evvel daha fazla kazanıp elde satılacak daha çok kıymet bulundurmağa bağlı tutulacaktır **(Alkışlar)**.

Bu esaslara göre size bugün yaptıklarımızı ve yarın yapacaklarımızı arz edeyim: Bütün vekâletlerin bütçeleri dahilinde hariçten tedarik etmeğe mecbur oldukları, henüz sarfolunmamış ihtiyaçlarını derhal tevkif ettik. Bütün memlekette, hususî idarelerde ve belediyelerde, tasavvur edilip henüz bir mukaveleye bağlanmamış olan, haricî masrafları kamilen durdurduk **(Güzel sesleri)**. Yani, bir liranın harice çıkarılması için icra Vekilleri Heyetinden müsaade almak lâzım gelecektir **(Bravo sesleri)**.

Eğer mülâhazatımız ve tedbirlerimiz tasvibinize mazhar olursa bu aldığımız tedbirler Devletin bütün resmî

.....

memurları için yeniden kuvvetlenmiş bir emirdir. Bu emrin şuurla ve samimiyetle tatbiktim yardım ve dikkat etmelerini huzurunuzda bir daha Devletin bütün teşkilatının bütün memurlarından talep ederim **(Bravo sesleri alkışlar)**.

Hemen yarısı sarfolunmuş bir bütçenin ikinci devresi için aldığımız bu tedbirlerin tesiri mühim olacağını ümit ediyoruz. Bahusus ki harici tediyein hazır bulunan son taksitinden başka bir tediye borcu bu sene için kalmamış gibidir. Fakat bu tedbirin asıl tesiri, mühim tesiri gelecek sene daha ziyade görülecektir. B. M. M. nin yeni bütçesini tatbik etmek bize nasip olursa, sene başı ilk işimiz bütün Vekâletlere ve bütün teşkilâtlara döviz bütçesi tebliğ etmek olacaktır **(Bravo sesleri alkışlar)**. Bu senelerden mukavelelerle devredilecek tediye başta, tediye ettiğimizden daha fazla gelir temin edecek işler onun arkasında olacaktır. Bunların haricinde her hangi bir haricî tediye Heyeti Vekilede evvelâ tetkik edilmek icap edecektir. Semereli işlerin dövizleri de tabîi Heyeti Vekilinin karare ile tatbik olunabilecektir. Gelecek sene için bu tedbirin tesiri ne kadar mühim olacağını tasavvur etmek müşkül değildir.

Efendiler:

Şimdi İktisadî açığın girift olan, güç olan asıl millî kısmına geliyorum. Devlet hayatında olduğu gibi millet hayatında da kendi menbâna yani istihsaline kifayet

etmek endişesi: işte asıl büyük tedbir budur. Millet kendi istihsalinden fazla sarfetmiyecek kanaatkâr bir hayata girmek mecburiyetindedir. **(Brayo sesleri, şiddetli alkışlar)**

Size yakında millî tasarrufu daha ince ve isabetli mütaleaya yarayacak bazı rakamlar getireceğiz. Fakat ehemmiyetsiz bir misal olmak üzere şimdi haber verelimki bu memlekette senede beş milyon liralık kahve ve iki milyon liralık çaz içilmektedir. Geniş ormanlarıyla meşhur, henüz demir yolu uğrağı olmıyan bir şehrimizde elektrik tesisatı için lâzım olan direkleri demir olarak harice ısmarlamalardır.

Eğer istihsalimiz kifayet etmiyorsa ve çalışkan vatandaş ekmekle kahve arasında muhayyer kalacaksa onun kahveyi tercih edip dermansiz düşmemesi için gücümüz yettiği kadar kulağına bağıracağız **(Bravo sesleri alkışlar)**. Güzel lavanta sürünmüş, ince ipekliler içinde türk kızlarının cılız ve ciğeri çürümüş bir hale gelmesine muvafakat etmiyeceğiz. **(Alkışlar)**

Anadolu dağlarının sarı çiçeklerini başına takarak, gürbüz vücutla cepthane taşıyan anaları gibi kızlarımızın sağlam vücutlu ve yerli ipeklerde dağ çiçeği kokusunu dalgalandırarak her şeyden evvel kuvvetleri, kanaatkârlıkları, tasarrufları ile kendi yuvalarını yıkılmaz kaleler gibi sağlamlaştırmalarını istiyeceğiz **(Sürekli alkışlar)**. Millî tasarruftan bahsederken evvela kızlarımızın vazifelerinden bahsetmem pek tabiidir. Çünkü bir yuvaya millî tasarruf ve kanaatkârlık bir defa kadının dikkati ve takayyüdü ile yerleştikten sonra erkeğin buna mukavemet edebilmesi

maddeten müşkül olacaktır (**Çok doğru sesleri**). Bin belaya karşı koyan, bin müsibeti ezip yenmek ile meydana çıkan millî mevcudiyet mahaza millî maişeti tanzim edememek yüzünden tehlikeye düşürülmeyecektir (**Alkışlar**). Akıllı eren bütün vatandaşların şuurunu uyandırmak ve bu uğurda Devletin bütün kuvvetlerini harekete getirmek kat'î kararımızdır (**Alkışlar**). Nazik bir mevzuun bütün taraftarlarını anlatmış olmak için şunu ilâve etmeliyim ki sözlerimde mukavelatin itibarını sarsacak ve vatandaşlara haricî mallara karşı cebri ve telkinî boykot ilham edecek bir mana yoktur. Böyle teşebbüslere şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonrada asla müsaade etmiyeceğiz. Bilinmelidir ki milletlerin münasebetlerini tanzim eden muahedeler, milletler arasında alışveriş temin ettiği için millî kazancı da temin edecek olan başlıca çaredir. Devletin ittihaz edeceği tedbirleri medenîdir Devletin hukuku dahilinde bulunan tedbirlerden alıyoruz. Millî tasarruf yerli mal istihlaki gibi tedbirleri şuurlu, yaşamak isteyen her müstakil milletin düşündüklerinden, yaptıklarından seçiyoruz. Kezalik millî iktisat muvazenesinin samimî arzuların dan ihtikârları ve dahilde fiat muvazenesinin lehlerine ihlali için ümit çıkarmak istiycekleri umduklarından mahrum etmiye çalışmak mühim bir meşgalemiz olacaktır (**Alkışlar**). Millî İktisadî kifayetsiz olarak hayat sürükliyen millet ciğerlerini mütemadiyen kemirerek kendini yiyen bir vücut halindedir. Yaşamak kudreti, her ölçüyü aşacak kadar sağlam ve temelli olan türk milleti kendi kendini yemek vaziyetine asla düşmiyecektir (**Alkışlar**). Bu uğurda B.

.....

M. M. nin alabileceği tedbirler ve memleketten icap ederse istiyeyeceği fedakârlıklara, ferağatlara ancak ahmaklar hudut tasavvur edebilir **(Alkışlar)**.

İşte Efendiler: Millî parada İktisadî kifayet âmili üzerinde düşündüklerimiz ve kararlarımız bunlardan ibarettir. Bu seneki buhrana geçici bir âmil olan fazla istok ithali şimdiden tesirini kaybetmeğe başladı. Son iki aydaki ithalât geçen senenin aynı aylarına nisbetle hemen yarıya yakın derecesinde düşmüştür.

Devlet Bankasının tesisine ve mahiyetine dair bazı malumatı da şimdiden vermeyi faydalı görüyürüm. Bu bankanın sermayesi şimdiki millî para üzerine vücuda getirilecektir. Bu bankanın bütün vatandaşların emniyetine B. M. M. inden çıkacak hususî bir kanuna istinat etmesi, sermayesine milletin ihtiyarî olarak iştiraki için aksiyonların arzedilmesi musammemdir. Bankanın vazifeleri kanunla tayin ve ilân olunacaktır. Fakat anlayanlar tabîî görsün, hayale kapılanlar hayret etsin, şimdiden söyleyelim ki, bankanın ilân olunan ilk vazifeleri arasında millî paranın altın üzerinden tespiti kaydı bulunmayacaktır. Altın üzerinden millî paranın tespiti bütçede, Devlet mübayaatında, millî iktisadiyatta ve bütün vatandaşların tasarrufatında düşündüğümüz tedbirlerin neticesi olarak yapılacaktır **(Alkışlar)**.

Bunu Hükümet, B. M. M. ve bütün millet hazırlayacaktır.

.....

Bu hazırlıklar millî paranın kıymetinin tecrübelerle yerinden oynamaz bir hale geldiğini gösterecektir. Filî istikrar denilen bu netice hasıl olduktan sonradır ki kâğıt paramıza karşılık vaz'ı gibi binnisbe çok kolay bir tedbire sıra gelecektir. Devlet Bankasının tesisi ile katedeceği mesafeler hakkında her şeyi söylemiş oluyorum.

Millî paradan bahsederken bütün milletin el birliğile çalışmasını lüzumlu gösteren mevzulara temas ettik Hakikatta sade bir işe değil zorlu bir işe girmiş olduğumuzu biliriz. Fakat zor netice elde etmekten zevkalan spormen gibi bu milletin birikip kalmış zorlu işlerini başarmaktan zevk duyan millî mücadeleçiler ruhunu bütün tazeliğile muhafaza ediyoruz (**Alkışlar**). Eğer bu işler her rast gelenin derhal yapabileceği şeyler olsaydı başarabilmek için B.M.M. idaresini beklemeğe hacet kalmıyacaktı.

Beyanatımda zayıf idrakli veya zayıf imanlı olanın gözüne kestirmeyeceği yahut bedbinlikle göz önüne alabileceği şeyler bulunabilir. Böyle kendini aldatmak istiyen zayıf yaradılışlara büyük Devlet ve millet meselelerini sıralarak tutmak ve hakikî tedbir yerine tılsımdan bahsetmek daha ziyade yaraşır. Ancak yetişkin, hür milletlere millî tehlikeler ve millî tedbirler hay kırılabılır (**Alkışlar**).

Yetişkin, hür ve büyük bir milletin idaresinde mes'uliyet sahibi olan vatandaş gibi vaziyetten, tehlikeden tedbirden icabında fedakârlıktan göz diktiğimiz hedef karşısında bir çok ileri geri dalgalanmaktan, fakat sönmez tükenmez azmü himmetten ve behemehal kazanılacak kat'î muzaferiyetten bahsolunabilir (**Şiddetli alkışlar**).

.....

Büyük millî mücadelelerde zafere giden yolun başında ruhların emniyeti ve bizzat kendi mevcudiyetinin sağlamlığına itikat edilmesi vardır. Osmanlı imparatorluğunun inhitat devirlerini ve son demlerini mühürleyen şey akli erer ve münevver geçinenlerin ve mes'uliyette bulunanların her çetin iş başında (biz bu işin hakkında gelemeyiz) vehminde olmalarıdır. Bu kanaat onların şahsî kudret ve faaliyetlerini ilk andan kemirdi. İlk müşküât ile her mücadelenin tabiatından olan devir devir aksi tecelliyat derhal mağlubiyeti nefislerinde iman haline getirdi. Her millî mücadelede hazır olan en büyük cevher yani milletin kendisi ise ilk anda onlara itimadını kaybeder, yardımını esirgerdi. Bundan daha tabîi ne olabilirdi? Şimdi biz size millî mücadelecilerin ruhu ile halk idaresi adamlarının kanaatle söyleyeceğiz. Ne kadar zorlu ve çetin olursa olsun hiç bir millî meselenin halli millî şuurun ihatası haricine çıkacak kadar muğlak ve milletin tırmanıp tepesine irişemeyeceği kadar sarp değildir.

(Alkışlar).

Her şeyden evvel fertçe ve Devletçe birbirimize güvenerek ve birbirimize yardım ederek ve dayanarak bu yeni mücadeleyi millî para, millî iktisat, millî tasarruf mücadelesini behemehal başaracağımıza itimat etmeliyiz **(Alkışlar)**. Kat'î neticeye varıncaya kadar millî paranın ileri, geri göstereceği dalgalardan asla ürkmemeliyiz. Asla yılmamalıyız, **(Alkışlar)**. Asla ürkmeyeceğiz ve yılmıyacağız.

Bu kürsüden, millet vekillerinin huzurunda kat'î ka-

naatla beyan ve ilân ederiz ki millî parayı muhafaza edenler asla kaybetmiyecekler, behemehal kazanacaklardır (**Alkışlar**).

İşte efendiler, büyük bir millî meseleyi izaha çalıştık. Bu meseleyi kat'î muvaffakiyetle neticelendirmeyi muhakkak görüyoruz. Eğer, bu mücadeleyi bize emanet edecek iseniz, bunu itimadımızla göstermenizi rica ederiz i

(**Şiddetli ve sürekli Alkışlar**).

.....

Tayinler

Jandarma mıntaka müfettişleri:

1 — Jandarma Miralayı 28 Halil Rifat Reyin Diyarbekir Jandarma Mıntaka Müfettişliğine nakli ve Jandarma Kaymakamı 163 Aziz Beyin Erzurum Jandarma mıntaka Müfettişliğinde ipkası tensip edilmiştir.

2 — Bu Kararnamenin icrasına Dahiliye vekili memurdur.

4 12/1929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

Kaymakamlar:

1 — Yalova Kaymakamlığına Şefik Beyin tayini tensip edilmiştir.

2 — İşbu Kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur

1 12/1929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

1 — Sivasın Yenihan Kazası Kaymakamlığına Bitlis Kaymakamı Yusuf Sıtkı Beyin tayini tensibedilmiştir:

2 — İşbu Kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

1 12 1929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

Saimbeyli kaymakamlığına Gebze esbak kaymakamı Nurettin, Palu kaymakamlığına hukuk mezunlarından Nami, Ahlat kaymakamlığına hukuk mezunlarından Valir nahiyesi müdürü İzzet, Gediz kaymakamlığına sabık kaymakamlardan Mahir beylerin tayini tensibedilmiştir.

İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye vekili memurdur.

25 12 929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

Haklarında memurin kanununun muvakkat birinci maddesi tatbik olunanlar:

1 — Edirne Mektupçusu Recai Bey hakkında Memurin Kanununun muvakkat birinci maddesinin tatbiki tensip edilmiştir.

2 — İşbu Kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

1/12 1929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

1 — Saimbeyli Kaymakamı Vefa ve Kavaklı Kaymakamı Zeki Beyler hakkında Memurin Kanununun muvakkat birinci maddesi mucibince muamele ifası tensip edilmiştir.

2 — İşbu Kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

1 12/1929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

Vekâlet emrine alınanlar :

1 — Görülen lüzumu kat'î üzerine Ünye kaymakamı Besim beyin vekâlet emrine alınması tensip edilmiştir.

2 — İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye vekili memurdur.

25 12 929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

.....

Emniyeti umumiye

Polis müdürleri :

Bursa polis müdürlüğüne Eskişehir polis müdürü Müsta bey naklen; Kars polis müdürlüğüne Diyarbakir polis müdürü Sami bey naklen; Trabzon polis müdürlüğüne Kars polis müdürü Bahri bey naklen; Diyarbakir polis müdürlüğüne İzmir polis merkez memuru Sait bey terfian; Eskişehir polis müdürlüğüne Gazi Antep polis müdürü Nuri bey naklen; Gazi Antep polis müdürlüğüne Diyarbakir polis müdürü Şerif Nimet bey naklen tayin edilmişlerdir.

Mümeyyizlikler :

E.U.M.Ş. 6 mümeyyizliğine Trabzon polis müdürü Galip bey naklen; E.U.M.Ş. 3 mümeyyizliğine Ş. 4 mümeyyizi Refik bey naklen; E.U.M.Ş. 4 mümeyyizliğine Ş. 3 mümeyyizi Emin bey naklen tayin edilmişlerdir.

Merkez memurlukları;

İstanbul merkez memurluğuna Edirne hudut ser komiseri Murat bey terfian tayin edilmiştir.

Serkomiserler:

Kırklareli serkomiserliğine İzmir serkomiseri Cevat efendi naklen; İzmir serkomiserliğine Kırklareli serkomiseri Tahir efendi naklen; İstanbul polis müdüriyeti ikinci şube 5 numaralı

.....

taharri serkomiserliğine İstanbul 85 numaralı ikinci komiser Halit efendi terfian tayin edilmişlerdir.

İkinci komiserler:

Tekirdağ ikinci komiserliğine Kırklardı sabık ikinci komiseri Derviş Hakkı efendi; İstanbul 85 No lı ikinci komiserliğe 123 No lı komiser muavini Ali Muzaffer efendi terfian tayin edilmişlerdir.

Komiser muavinlikleri:

123 No lı komiser muavinliğine 1804 No lı polis Nazım efendi terfian; İstanbul polis müdüriyeti Ş. 1 2 No lı taharri komiseri muavinliğine 3535 polis Osman efendi terfian İstanbul komiser muavinliğine Kocaeli komiser muavini İhsan; efendi naklen; Kocaeli komiser muavinliğine: Aydın komiser muavini Cevdet efendi naklen tayin edilmişlerdir.

— — — — —

Kanunlar

Yalovanın**Kaza haline konulmasına dair kanun**

Kanun No: 1533

Kabul tarihi: 2/12 1929

Madde 1 — Kocaeli vilâyetinin Karamursal kazasına bağlı Yalova nahiyesi bu kanuna ekli cetvelde yazılı köylerden mürekkep olmak üzere kaza haline konularak İstanbul vilâyetine bağlanmıştır.

Madde 2 — 24 5 1929 tarih ve 1452 numaralı Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülüne dair kanuna ekli kadro cetvelinin Maliye Vekâleti kısmındaki kaza Malmüdürlерinin onuncu derecesi 26 adedine çıkarılmıştır.

Madde 3 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

2 12 1929

Yalova Kazasına bağlanan köyler

Ak, Elmalık, Üvezpınar, Ortaburun, Bürhaniye, Paşa, Teşvikiye, Çalica, Çınarcık, Çukur, Hacimehmet, Dere, Sultaniye, Samanlı, Soğucak, Safran, Taşköprü; Gacık, Kadı, Kadıçiftliği, Kabaklı, Kiline Kurt, Kurt, Kuru, Kocadereibalâ, Koca-

dereizir, Kâzimiye, Kirazlı, Gökçedere, Küllük, Lâledere, Yalova, Çağsak, Çengiler, Esadiye, Reşadiye.

2/12 1929

Karadeniz Boğazı Tahlisiye idaresinin 1926 senesi hesabı kat'î kanunu

Kanun No: 1534

Madde 1 —Karadeniz Boğazı Tahlisiye idaresinin 1926 malî senesi varidatı umumiyesi merbut (A) cetvelinde yazılı olduğu veçhile (256,825) lira (97) kuruştur.

Madde 2 — Mezkûr idarenin aynı sene masarifi umümiyesi merbut (B) cetvelinde gösterildiği üzere (159 551) lira (11) kuruştur.

Madde 3 — Merbut (B) cetvelinin sütunu mahsusunda muharrer (52,958) lira (65) kuruş tahsisat bakiyyesi iptal olunmuştur.

Madde 4 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu Kanunun icrasına İktisat Vekili memurdur.

17 12 1929

A – Cetveli

Karadeniz Boğazı Tahsiliye dairesinin 1926 senesi varidat hesabı kat'isi

Fasl	Madde	Varidatın nav'i	Muhammenat Lira	Tahsilât	
				Lira	Kr.
1	1	Risumu tahlisiye	186 642	249 409	23
	2	Aidatı tekaüdiye	2 750	3 742	47
	3	Bankalara hesabı cari suretile tevdi olunan haslat faizi	583	3 534	27
0	0	Hasılan müteferrika	0	140	
		YEKÜN	184 975	256 825	97

B. Cedveli
Karadeniz Boğazı Tahsiliye İdaresinin 1929 senesi masraf hesabı

Fasıl	Muhassasatın nev'i	Muhassasat		Tediye		İptali lazım gelen tahsisat	
		Lira	Kr.	Lira	Kr.	Lira	Kr.
1	Maaşat	32 396		26 635	38	5 760	62
2	Masarifat	80 983		38 680	35	42 302	65
3	Telgraf ücreti	946		0		946	
4	Memurin ve müteakaidinin tahsilatı fevkalâdeleri	75 650		71 700	62	3 949	38
	BUTÇE YEKÜNÜ	189 975		137 016	35	52 958	65
Faşh mahsus	Ağva ve keffen mevkileri masarifatiyle celbolunacak roket, âlat ve edevat esmanı	19 394	73	19 394	73		
	341 senesi düyunu	3 140	30	3 140	03		
	UMUMİ YEKÜNÜ	212 509	76	159 551	11	52 958	65

**Gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinin tadiline dair
Kanun**

Kanun No: 1535

Madde 1 — 8 haziran 1929 tarih ve 1499 numaralı Tarife kanununun 31 inci maddesinde ilga olunan kanun numaralan arasındaki 885 adedi 884 olmak üzere tashih edilmiştir.

Madde 2 — 1 teşrinievvel 1929 tarihinden itibaren millî hududa giren muhacirlerden 8 haziran 1929 tarih ve 1499 numaralı Gümrük Tarife kanununa tevfikan tahsil edilmiş olan eşyaya ait Gümrük resimlerinden 31 mayis 1926 tarih ve 885 numaralı İskân kanunu mucibince muaf olan kısım, bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir sene zarfında müracaat etmek şartıyla, sahiplerine iade olunur.

Madde 3 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

17 12 1929

— — — — —

**Türkiye Cümhuriyeti ile Ürüguay Cümhuriyeti arasında
aktolunan dostluk mukavelenamesinin tasdiki hakkında kanun**

Kanun No: 1536

Madde 1 —Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti ile Ürüguay Cümhuriyeti beyninde Romada 1929 senesi kânunusaninin dördüncü günü imza olunan dostluk muhedenamesi tasdik olunmuştur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

Madde 3 — Bu Kanunun icrasına Hariciye Vekili memurdur.

17/12/1929

**Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetiile Ürüguay Cümhuriyeti
arasında dostluk muahedesi**

Türkiye Reisicumhuru Hazretleri ve Ürüguay Cümhuriyeti Reisi iki millet arasındaki münasebatı samimî ve devamlı dostluk esaslarına istinat ederek tesis etmek arzusile mütehassis olduklarından bir dostluk muahedenamesi aktım kararlaştırmışlar ve murahhasları olarak:

Türkiye Reisicumhuru Hazretleri;

İtalya Devleti nezdinde Türkiye Cümhuriyeti Fevkalâde Murahhası ve Büyük Elçisi Muhtar Suat Beyi;

Ürüguay Cümhuriyeti Reisi;

Ürüguay Cümhuriyetinin İtalya Hükûmeti nezdinde Fevkalâde Murahhası ve Orta Elçisi Don Diego Pons'u murahhas tayin eylemişlerdir.

Mezkûr murahhaslar usulüne muvafık buldukları salâhiyetnamelerini teati eyledikten sonra atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır

Madde 1 — İki Yüksek Akitlerin Hükümet ve Milletleri beyinde daimî sulh ve devamlı dostluk mevcut olacaktır.

Madde 2 — Yüksek Âkit Taraflar, beyinlerinde hukuku düvel esasatına tevfikân siyasî ve konsolosluk münasebatı tesis etmek salâhiyetini haiz olacaklardır.

Yüksek Âkit Taraflardan her birinin siyasî ve konsolosluk ajanları diğerinin arazisinde hukuku düvel kavaidile tayin edilen aynı muameleye tabi tutulacaklardır.

Madde 3 — İşbu muahedename âkit memleketlerin her birinde kanunî muamelâtın ikmalinden sonra tasdik olunacaktır.

Balâdaki Mevadı tastik etmek üzere isimleri zikredilen murahhaslar işbu muahedeyi imzaladılar ve mühürlediler.

Romada iki nüsha olarak her biri Fransızca ve İspanyolca lisanlarile 4 kânunsani 1929 tarihinde tanzim edilmiştir.

İmza	İmza
D ego Pons	Suat

**30 mayıs 1929 tarihinde imza olunan Türkiye-İtalya
tahkimnamesi hakkında kanun**

Kanun No: 1537

Madde 1 — İtalya hakimiyeti altında bulunan bazı adalarla Anadolu sahili arasında kâin bir kısım adacıkların Lozan Muahedesi mucibince Türkiye mi yoksa İtalyayamı ait olması lâzım geleceğini hakem kararile tayin etmek keyfiyetinin La Haye Beynelmilel Daimî Adalet Divanına tevdiini mutazammın 30 V 1929 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan Türkiye-İtalya tahkimnamesi kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2 — İşbu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — İşbu Kanunun icrasına Hariciye Vekili memurdur.

17 XII 1929

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Hükümeti Kraliyesi
arasında tahkimname**

Bir taraftan,

Hariciye Vekili ve İzmir Meb'usu Doktor Tevfik Rüştü

Beyefendi tarafından temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti.

Diğer taraftan,

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti nezdinde Büyük Elçisi Luca Orsini Baroni Hazretleri tarafından temsil kılınan İtalya Hükümeti Kraliyesi,

Kastellorizo (Castellorizo) adası ile Anadolu sahilleri arasındaki kara sularının tahdidi dolayısıyla zuhur eden mesaili La Haye Beynelmilel Adalet Daimî Divanına arz ve tevdi etmeği muvafık bulmuşlar ve kararlaştırmışlardır.

Zirde vâziülümza olanlar, usul ve kavaidine muvafık bulunan salâhiyetnamelerini ibraz ettikten sonra aşağıdaki tahkimnameyi kabûl etmişlerdir.

Madde 1 — La Haye Beynelmilel Adalet Daimî Divanından berveçhi âti mesail hakkında kararını vermesi rica olunacaktır:

1 — A: Lozan Muahedesi mucibince atideki adaların bilâ kaydü şart ve heyeti umumiyesiyle Türkiyeye mi, ve yahut bunların heyeti umumiyesiyle İtalyaya mı ait olmaları lâzım geldiğinin beyan olunması:

Çatal ada (Volo), Üvendire (Ochendra), Furnakya (Funachia), Katovolo (Cato Volo), Prasudi (Prasoudi), Sen Giorgia (Rho), Meradi, Çatulata (Tchatulata), Pigi (Pighi), Dasia (Dasya), Makri (Macri), Psomi, San Gio- rgio (Aya Yorgi), Polifados, Psoradya (Psoradie), İpsili, Alimentarya (Alimentaria), Karavola (Caravola), Ros Vu- çaki (Rocci Vutchachi), Mavro Poini, Mavro Poinki (Mavro Poinachi) .

B - Divan bu adaların heyeti umumiyesini tarafeynden birine teffiz veya bunları hangi tarzda olursa olsun, iki taraf beyninde taksim eylediği takdirde bahrî ve mahallî hayat icabatının sıyaneti için iki memleketin mütekebil menafii

dahilinde tedabir alınması lâzım gelip gelmediğinin ve lâzımsa ne gibi tedbirler alınması icap ettiğinin beyan olunması.

2 — Diğer cihetten Lozan Muahedesi mucibince, Bodrum koyunda kâin Kara Ada nam adacığın bilâkaydû şart Türkiyeye mi veya bu adacığın bilâkaydû şart İtalyaya mı tefiizi lâzım geldiğinin beyanı.

Madde 2 — Birinci madde de tespit olunan meseleler, işbu tahkimnamenin mevki mer'iyete vaz'ını müteakip La Haye Beynelmilel Adalet Daimî Divanına, mezkûr tahkim- name tarafeynden biri veya diğeri tarafından Divan kâtipliğine ba takrir tevdi edilmek tarikle arz olunacaktır.

Madde 3 — Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti Beynelmilel Adalet Divanı statüsünün 35 inci maddesinin ikinci bendi ahkâmına tevfi kan mezkûr Divana hakkı kazasını tanıdığını ve kararına mutavaat edeceğini mübeyyin alélusul bir beyannamenin tevdiini taahhüt eyler.

Madde 4 — Tarafeyn La Haye Beynelmilel Adalet Daimî Divanına, statüsünün 48 inci maddesi ve nizamnamesinin 33 üncü maddesi ahkâmına tefiki hareketle noktai nazarlarını beyan ve müddealarını teşrih den karşılıklı muhtıralarının tevdi için kendilerine bahşedilen mühletin, Divan tarafından isdar olunacak kararnamede muayyen tarihten itibaren üç ay, icap ettiğ i takdirde mütemmim müddealarını da ihtiva etmek suretile aynı Hükümetlerin cevaben verecekleri mukabil muhtıralarının tevdi için, yukarıda zikrolunan ilk muhtıraların tevdi tarihinden itibaren, üç ay, ve mukabil muhtıralara karşı vaki olacak cevabı tahririler için de iki ay olarak tespitini müttefikan teklif eyliyeceklerdir.

Tarafeyn cevabı tahririlerin tevdiinden sonra bir ay müddetle Divanın emrine amade kalmak hususunda dahi mutabık bulunmaktadır.

Madde 5 — Bütün usul ve muamelât fransızca cereyan edecek ve karar bu lisan ile verilecektir.

Madde 6 — İşbu Tahkimname tasdik olunacaktır. Tasdiknameler mümkün olduğu kadar sür'atle Romada teati edilecektir. Tahkimname tasdiknamelerin teatisini müteakip mevki mer'iyete girecektir.

Madde 7 — İşbu tahkimnamede muharrer bulunmayan bilcümle hususatta Beynelmîlel Adalet Daimî Divanı ahkâm ve mukarreratı tatbik olunacaktır.

Madde 8 — Bundan evvelki maddenin ahkâmı ancak usule müteallik mesaili istihdaf edebilir.

Ankarada 30 mayıs 1929 tarihinde bir tek nüsha hükmünde iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza

Dr. Tevfik Rüştü

İmza

Luca Orsini Baroni

Maaş Kanununun sekizinci maddesinin tadiline dair kanun

Kanun No: 1538

Kabul tarihi 14i 12i 1929

Madde 1 — 20 haziran 1927 tarih ve 1108 numaralı Maaş Kanununun sekizinci maddesinin ilk fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

(Resmî bir vazife ifası için memuriyet mevkiinden ayrılanların ve memuriyet kanununun 78, 79, 84 üncü maddelerinde yazılı mezuniyetleri istimal eyleyenlerin yerlerinde vekâleten vazife görenlere üç aydan ziyade devam eden müddet için.

Ve refiki olmayan ve yahut aynı daire ve müessese içindeki refikleri arasında ihtisas veya zaman sebebiyle vazifesini ifa edebilecek kimse bulunmayan memurların mezuniyet veya muvakkat memuriyetleri halinde yerlerine hariçten

.....

getirilecek vekillere ve birinci fıkradaki ahval haricinde bir vazifeye vekâlet edenlere işe başladıkları tarihten itibaren aşağıdaki şekillerde maaş verilir.)

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21 12 1929

— — — — —

**Hukuk Usulü Muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine
bir fıkra ilâvesine dair kanun**

Kanun No: 1539

Madde 1 — Hukuk Usulü Muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

7 — Memuriyet vazifesini yapmakta ihmal ve terahi gösterilmesi veya kanuna göre verilen emirlerin makbul bir sebep olmaksızın yapılmaması.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Adliye Vekili memurdur.

17 12 1929

— — — — —

**Müzayede, Münakaşa ve İhalât kanununun altıncı maddesinin
tadiline dair kanun**

Kanun No: 1540

Madde 1 — 22 nisan 1341 tarih ve 661 numaralı müzayede, münakaşa ve ihalât kanununun altıncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Ancak Nafia inşaat ve tamiratında, muvakkat teminal akçesi müteahhide istihkakında mahsuben vuku bulacak tediyelerden yüzde yedi buçuk kesilmek suretile kat'ı teminat miktarına peyderpey iblâğ olunur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

17/12 1929

**28 mayıs 1928 tarih ve 1324 numaralı Damga Resmi
Kanununun on üçüncü maddesinin sekizinci fıkrasının tadiline
dair kanun**

Kanun No: 1541 Kabul tarihi: 14 12 1929

Madde 1 — 28 mayıs 1928 tarih ve 1324 numaralı Damga Resmi Kanununun on üçüncü maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

8 — Her türlü ihale kararları (İhale bedeli üzerinden bin kuruşta on para)

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

21/12 1929

**1929 senesi bütçesinin bazı fasıl ve maddeleri arasında
münakale yapılması hakkında kanun**

Kanun No: 1542

Madde 1 — 1929 senesi bütçesinin merbut cetvelde

yazılı fasıl ve maddeleri arasında ceman (316,000) liralık münakale icra edilmiştir.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur.

17 12 1929

Cetvel

		Tenzili	Zammı
		lâzım	lâzım
		gelen	gelen
<u>Fasıl Ma.</u>	<u>Muhassasatın Nev'i</u>	<u>Lira</u>	<u>Lira</u>
Başvekâlet			
90	2	Kırtasiye, defatir ve evrakı matbua [Ali İktisat Mc.]	500
	3	Müteferrika [Alı İktisat Mc.]	150
		Fasıl yekûnu	650
95	1	Kitap ve risale bedeli, tercüme ve tabı masarifi [Âli İktisat meclisi]	2100
78	1	Tenvir ve teshin	2 500
80	2	Tamir	5 000
	3	İşletme	2 000
		Fasıl yekûnu	7 000
93		Harcırah [Âli İktisat Mc.]	2 500

<u>Fasıl</u>	<u>Ma.</u>	<u>Muhasssatın Nevi</u>	<u>Zammı</u> <u>lâzım</u> <u>gelen</u> <u>Lira</u>	<u>Zammı</u> <u>lâzım</u> <u>gelen</u> <u>Lira</u>
		İstatistik Umum Müdürlüğü		
136		İstatistik kongrasına iştirak masrafı	<u>1 750</u>	
137		Tecrübe tahrirleri masrafı	<u>2 000</u>	
		Maliye Vekâleti		
191	1	Komisyonlar ücreti	<u>5 500</u>	
A201		Kanunu mahsus mucibince yapılacak mebani inşaat masrafı	<u>30 000</u>	
216		Hilâlihahmer Cemiyetine muavenet	<u>210000</u>	
200	1	İnşaat ve tamirat		<u>50 000</u>
208		Masarifi gayri melhuza		<u>25 000</u>
		Posta ve Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğü		
399		3 Hurç ve çanta	<u>10 000</u>	
394		3 Defatir ve evrakı matbua		<u>10 000</u>
		Hariciye Vekâleti		
559		Muhtelit mübadele komisyonu masrafı		<u>50 000</u>
560		Tahdidî hudut komisyonları masrafı		<u>15 000</u>
		Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti		
612		Sıtma mücadelesi		<u>50 000</u>
620	6	Muayene ve tedavi evleri	<u>39 000</u>	
616		İnşaat, tesisat, tamirat ve istimlâk		<u>39 000</u>

			Tenzili	Zammı
			lâzım	lâzım
			gelen	gelen
<u>Fasıl</u>	<u>Ma.</u>	<u>Muhassesatın Nev'i Lira İktisat</u>	<u>Lira</u>	<u>Lira</u>
		İktisat Vekaleti		
809	4	Haralar ve nümune ağılları masarifile mubayaa edilecek damızlıklar bedeli		<u>50 000</u>
		Milli Müdafaa Vekâleti		
862		Levazım ve teçhizatı harbiye ve fenniye ve tahkimat masrafı	<u>15000</u>	
872		İnşaat ve tamirat		<u>15 000</u>
		Umumî yekûn	316,000	<u>316,000</u>

Teşviki Sanayi Kanununun 26 ve 42 inci maddelerinin tadili hakkında kanun

Kanun No: 1543

Kabul tarihi: 14112/1929

Madde 1 — Teşviki Sanayi Kanununun 26 inci maddesi şu suretle tadil edilmiştir:

Sinaî bir müessesenin ahara devir veya icar takdirinde o müessesenin istifa ettiği müsaade ve muafiyetler dahi aynen yeni sahip veya müstecire intikal ve müessesenin başka yere nakli halinde muafiyetler aynen devam eder. Ancak işbu nakil, devir veya icar muamelesinin altı ay zarfında tahriren İktisat Vekâletine ihbarı ve muafiyet ruhsatnamesinin talep edilmesi mecburidir. Aksi takdirde ruhsatname hükümsüz addolunur.

Madde 2 — Mezkur kanunun 42 inci maddesi şu suretle tadil edilmiştir:

Bu kanunun neşrinden evvel muafiyet ruhsatnamesi almış bulunan bilûmum müesseseler 1 kânunuevvel 1329 tarihli Teşviki Sanayi Kanunu muvakkatinin hitamı müddetine kadar eski müsaade ve muafiyetlerden istifadeye devam edebilirler. Bunlardan müracaat edenler sınıflarına göre ve

.....

bu kanun ahkâmına tevfikân yeniden muafiyet ruhsatnamesi almak hakkını haizdirler.

Madde 3 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur

21/12/1929

Kararlar

Kırklareli Sıhhat ve İc̣timaî muavenet Müdürü Doktor Ahmet Hamdi Beyin kırmızı şeritli İstiklâl madalyasile taltifi hakkında

Karar No. 526

İbraz ettiği vesaik eşkâli kanuniyeye muvafık ve gösterdiği hizmet ve fedakârlıklar madalya ile taltife lâıyk görüldüğünden Kırklareli Sıhhat ve İc̣timaî muavenet müdürü Doktor Ahmet Hamdi beyin kırmızı şeritli İstiklâl madalyasıyle taltifi, umumi heyetin dokuzuncu in'ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

2-12 – 1929

Muhasebei umumiye kanununun 48 inci maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında

Karar No. 527

Muhasebei umumiye kanununun 48 inci maddesinde mevzubahis hizmetlerden reddiyat tertibi, geçen seneler zarfında fuzulen ve mükerreren tahsil ve irat kaydedildiği tahakkuk etmiş olması hasebile ashabına reddi iktiza eden mebalığ hakkında olup, Posta ve Telgraf müdüriyeti umu-

miyesince ecnebi posta ve telgraf idarelerine reddi icap eden mebalîğ ise bütçe hidematından mütevellit bir sarfiyat olduğundan bunun muhasebei umumiye kanununun 48 inci maddesiyle alâka ve münasebeti olmadığı ve bütçede açılmış bulunan mukannen masarif faslında bu sarfiyatın reddiyat mahiyetinde olduğu sarahaten zikredilmekte bulunduğu cihetle keyfiyet muhtacı tefsir görülmüş isede:

Muhasebei umumiye kanununun 48 inci maddesinin “C,, fıkrasındaki (reddiyat) tabiri mutlak olmak itibarile hâzineye ait olmayıp sahibine reddi iktiza eden bilcümle meblâğlar bu araya girmekte olduğu.

(Ret) tabirinin en dar manasiyle (İade) mefhumunda kasr ve tahdidi mümkün bulunmadığı,

1928, 1929 senelerinde Posta ve Telgraf müdüriyeti umumiyesi bütçesine masarifi mukannene faslı unvanı altında bu kabil masrafları zikir ve tasrih ederek açılan maddeler her türlü şüpheleri izaleye kâfi bulunduğu cihetle meselenin tefsire muhtaç olmadığı, umumî heyeti onuncu in’ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

5-12- 1929

**Alaşehirin Dinarlı köyünden Koca İsmail namı diğer Ayaşlı
oğullarından İbrahim oğlu Malilin ölüm cezasına çarptırılması
hakkında**

Karar No. 528

Alaşehirin Dinarlı köyünden Mehmet oğlu Aliyi gece evinde uyumakta iken eski kin ve husumetine binaen ve taammüden av tüfeği ile cerh ve katleden mezkûr köy

.....

halkından Koca İsmail namı diğer Ayaşlı oğullarından İbrahim oğlu Malilin ölüm cezasına mahkûmiyetine dair Kula ağırceza mahkemesinden verilen hükmün tahvil ve tahfifini müstelzem bir sebep görülmemiş olmakla teşkilâtı esasiye kanununun 26 inci maddesine tevfikân mezkûr cezanın infazına, umumî heyetin onuncu in'ikadının birinci celsesinde karar verilmiştir.

5-12-1929

T.B.M.M. Kararları

Şişli oğullarından Yakuboğlu Alinin ölüm cezasına çaptırılması hakkında

Karar No: 529

Tosyanın Kargı nahiyesinin Mihri mahallesinden Abdullah oğlu Mehmedin karısı Emineyi, kaybolan ineğini köyden uzak bir yerde gördüğünü söylemek suretiyle aldatarak oraya doğru giderken arkasından gizlice takip ile mezburenin ırzına tasallût eden ve gördüğü mümanaat üzerine bıçakla otuz üç yerinden yaralayarak öldüren Şişli oğullarından Yakuboğlu Alinin ölüm cezasına çaptırılmasına dair Kastamoni Ağır ceza mahkemesinde verilen hükmün tahvil ve tahfifini müstelzim bir sebep görülmemiş olmakla Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 inci maddesine tevfikân mezkûr cezanın infazına, Umumî Heyetin onuncu in'ikadının birinci celsesinde karar verilmiştir.

5-12- 1929

Başvekil İsmet Ps. Hz. tarafından vaki beyanat üzerine İcra Vekilleri Heyetine müttefikan itimat beyan olunduğu hakkında

Karar No: 530

Başvekil İsmet Paşa Hazretleri tarafından, paramızın kıymetini yükseltmek için alınacak tedabire müteallik vaki beyanat üzerine İcra Vekilleri Heyetine, Umumî Heyetin 13 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde 243 rey ile ve müttefikan itimat beyan olunmuştur.

İsmet Paşa Hz. lerinin nutukları mecmuanın başındadır.

12 12 1929

Başvekil İsmet Paşa Hazretleri tarafından İrat olunan nutkun basılıp dağıtılması hakkında

Karar No: 531

Başvekil İsmet Paşa Hazretleri tarafından 12 12 1929 tarihinde Büyük Millet Meclisinde irat buyurulan nutkun basılıp köylere kadar dağıtılması. Umumî Heyetin on dördüncü in'ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

14 12 1929

Mustafakemal Paşa kazasının Ezanlı köyünden Mehmet oğlu hakkının mahkûm olduğu beş sene on ay hapis cezasının affi hakkında

Karar No: 532

Mustafakemal paşa kazasının Dere mahallesinden fırıncı Mustafa kızı Sabriyeye cebren fili şeni icra etmek madde-

sinden dolayı mezkûr kaza Mahkemesinden beş sene on ay müddetle ağır hapse mahkûm olan Ezanlı köyünden Mehmet oğlu hakkının, filin ikai esnasında mağdurenin onbeş yaşını bitirmemiş olmasına göre ceza tayin ve Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti Umumiyesinden de tasdik edilmiş isede sonradan mağdurenin Hukuk Mahkemesinden istihsal ettiği yaşının tashihi hakkındaki ilâma nazaran filin icrası sırasında on beş yaşını mütecaviz olduğu anlaşılmasına ve bu suretle kendisine tertip edilecek ceza ancak on ay hapis olması kanunen lâzımgüleceğine ve cezanın tebdiline ise kanım yollarından birine müracaatle imkân bulunmamasına mebni fazla cezasının hususî af tarikiyle reffî talepedilmiş isede:

Mahkûm hakkının cezasının serdedilen esbaba mebni tebdiline kanunî yollardan birine müracaat imkânı olmaması Adliye Vekâletinin tezkeresinin tastiri tarihine göre şayanı tetkik olabılırsede ahiren mevkiî mer'iyete giren ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 319 uncu maddesinin beşinci fıkrası hükmüne tevfikân mahkemenin iadesi yoluyla hadisenin halli mümkün olduğuna, Umumî Heyetin on dördüncü in'ikadının birinci celsesinde karar verilmiştir.

14/12 1929

**Siverekli Hacı Eyüp oğullarından Eyüp oğlu Mehmet Suphinin
ölüm cezasına çarptırılması hakkında.**

Karar No : 533

Nöbet mahallini terketmesinden dolayı takdir edildiğinden münfail olarak intikam hırsıyla Manisa Askerî Mühimmat Deposu Müdürü Yüzbaşı Şemsettin Beyi ve andan evvel tasdim eylediği fili daha kolay icra için emirber neferi

Muğlalı Mehmet oğlu İbrahimi kasatura ile öldüren 44 üncü alayın 3 üncü taburunun 9 uncu bölüğü efradından Siverekli Hacı Eyüp oğullarından 316 doğumlu Suphi hakkında Manisa Ağır Ceza Mahkemesinden verilen ölüm cezasının tahvil ve tahfifini müstelzim bir sebep görülememiş olduğundan, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 inci maddesi mucibince mezkûr cezanın infazı, Umumi Heyetin on dördüncü ini'kadının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

14 XII 1929

**1928 Senesi eylül, teşrinievvel, teşrinisani aylarına ait Divanı
Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mükarrerata dair**

Karar No: 534

1928 Senesi eylül; teşrinievvel, teşrinisani aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında Divanı Muhasebat Encümenince ittihaz olunan mukarrerat, Umumi Heyetin on dördüncü ini'kadının birinci celsesinde tasvipedilmiştir.

14 12 1929

1 — Kıdemen terfi derecesi dahilinde bulunduğu bittetkik anlaşılacak olan zabitanın şهادeti vuku bulanların ailelerine bir derece mafevk rütbe üzerinden maaş tahsisi 22 mart 333 tarihli kanun icabından olduğu gibi istiklâl muharebelerinde şehit olanların ailelerine bir derece mafevk rütbe üzerinden maaş tahsisi de Meclisi Âlinin kararı iktizasından bulunmasına göre istiklâl muharebelerine biliştirak şehit olan ve kıdemleri itibarile bir derece terfie lâyük oldukları şهادetlerinden sonra tebeyyün eden zabitan ailelerine kıdeme göre hakkı

müktesep olan rütbenin bir derece yükseği üzerinden maaş tahsisi lâzım gelir. Buna binaen Divanca da bu esas dairesinde ittihaz edilmiş olan karar muvafık görülmüştür.

2 — Müzayede ve ihâlât kanununun eşkâl ve merasime ait hükümlerinin memurini aidesi tarafından ihmal edilmesi ve yahut bu hükümlere tevfiği muameleye tevessül edilmiş olmasına rağmen muamelenin bu baptaki ahkâmı kanuniye dairesinde cereyan etmemiş olması aktın feshini mucip ahvalden addedilmemesi ve alâkadar memurların ihmalı sabit olduğu takdirde anların tecziyesi cihetine gidilmesi ve yalnız ruh ve esası kanunun ihlâli halinde mukavelâtın mefsuhiyetinin kabul edilmesi kavaidi hukukiyeye daha muvafık bir sureti muamele olacağı mütalea edilmekte ve bu itibarla mevzuubahs mes'elede olduğu gibi noksanları eşkâl ve merasime ait olan mukavelelerin tatbiki ve imali lâzım geleceği encümenimizce muvafık görülmektedir. Tetkik ve tasvibi Heyeti Umumiye arz olunur.

3 — Memurin kanununun maddei müzeyyesinde her hizmet senesine mukabil bir maaşı aslî nisbetinde ikramiye verileceğinden bahsedilip küsurat hakkında tasrihatta bulunulmamıştır. Buna mukabil mezkûr kanunun 74 üncü maddesinde mevcut ve altı ay veya andan fazla küsuratı i memur lehine vahide iblağ ve dununda olanların tayyolunacağına mütedair olan esastan da vâzı kanunun tekaüt muamelelerinde altı aydan noksan küsuratı nazarı dikkate almağı tecviz etmemiş olduğu istidlâl edilmekte bulunmuştur. Tasfiyeye tâbi tutulan memurlara verilen ikramiyelerde tekaüde mukabil verilen mebalîğ mahiyetinde olmasına göre bu hususta da 74 üncü maddede muharrer esasa tevfiği muamele edilmesi muvafık görülmüş ve bu itibarla Divanca ittihaz olunan karar tasvip edilmiştir.

4 — Alay hesap memurlariyle muavinlerinin zabitan

.....

sınıftan madut oldukları 23 eylül 1329 tarihli hesap memurları nizamnamesinde musarrah olduğu gibi Divanın haziran, ağustos 1928 aylarına ait raporu üzerine encümenimizce takarrür edip Meclisi Alice tasvip olunan kararla zabitanın terfii hakkındaki esasların bu kısım memurini askeriye hakkında da cari olması kabul edilmiş bulunmasına binaen bilûmum askeri memurlarının zabitan hakkında tekaüt kanununda mevzu ahkâmıdan da isitifade etmeleri muvafık görülmüştür.

5 — İfası mukaveleye raptolunan bir hizmet için peşinen bir meblağ itası meşrut olunca bunun avans şeklinde tesviyesi hizmetin ifasını ve teahhüt ifa edilmediği takdirde verilen paranın istirdadını temine matuf bir esastır. Tekarrür ettirilen vekâlet ücretine mahsuben avukatlara peşinen verilecek meblağ ise dava kazanılmasa da mukavelelerine nazaran istirdat olunmıyacağından vekâlet ücretlerinin ber mucibi mukavele peşinen verilecek miktarının sarfiyatı kafiye şeklinde itası encümenimizce muvafık ve zaruri görülmüştür.

**Kânunuevvel 1928 ve kânunusani, şubat 1929 aylarına ait
Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata
dair.**

Karar No : 535

Kânunuevvel 1928 ve kânunusani, şubat 1929 aylarına ait Divanı Muhasebat raporlarında Divanı Muhasebat Encümenince ittihaz olunan mukarrerat, Umumî Heyetin on dördüncü in'ikadının birinci celsesinde tasvip edilmiştir.

14 12 1929

1 — 9 kânunuevvel 338 tarihli avans kanununun altıncı maddesinde münderiç hükmün 16 marttan sonra maaşlara vukubulacak zamaimin nazarı dikkate alınmayacağına mütedair olup bu maddenin müddeti hizmet ile maaşata şamil olmadığı Heyeti Umumiyenin tasvibine iktiran eden Kavanini Maliye Encümeni mazbatasından anlaşılmıştır. Şu hale göre 16 martta memur bulunanlar ister mensup oldukları dairede bulundukları memuriyetlerde kalmak ve ister terfi etmek veyahut başka bir daireye tahvil eylemek suretile olsun bir zam görmüş olurlar ise yalnız maaşı asliye nazaran vaki olan zamaimin kabul edilmesi ve ancak mezkûr maddei kanuniye hükümeti sakıta memurlarını Milli Hühümet memurlarından daha ziyade siyanete matuf olmadığından maaşlarda vaki olacak tenezzüllerle azil vaki olur ise hali mazuliyetin tanınması icap ettiği ve 16 martta memur olmıyanlara bu maddenin bittabi şumulü olmaması lâzım geldiği ve 16 martta mazul bulunanlardan bilahare bir memuriyete tayin edilmiş olanlar bulunur ise bunların da mazul kaldıkları memuriyet maaşı aslisine nazaran vaki olan zamların kabul edilmemesi muktazi bulunmuştur. Mamafih mezkûr maddei kanuniyenin 16 marttan sonra maaşatta ister tereffü ve ister tenezzül suretiyle olsun vaki olacak tahavvülâtı mani bir mahiyeti haiz olduğu içtihadında bulunduğu anlaşıldığından şimdiye kadar cereyan etmiş olan muamelâtın alâhalihî ipkası zaruri görülmüştür.

2 — Memurin kanunu memurların sureti tayin ve terlilerine ait hususî bir kanun olup bunun dördüncü maddesinde de ne gibi evsafı haiz olanların memuriyete alınabilecekleri tasrih edilmiştir. Mezkûr maddei kanuniyedeki sarahate göre de memur olabilmek için ya askerliğini ifa etmiş veya ihtiyat sınıfa nakledilmiş olmak veya askerliğe elverişli olmadığı sabit veya tecil edilmiş bulunmak lâzımdır. Askerlik çağma

giren bir kimsenin de dahil olduğu yaş erbabı silâh altına çağırılmamış olsa bile müeccel addolunacağı ve bu itibarla ancak askerlik çağına girmekle memuriyete girmek için lâzım gelen vasıf kazanılmış olacağı gibi mezkûr kanunun 70 inci maddesinde tekaüt müddetinin de 20 yaşına vusulden itibar edileceği tasrih edilmiş olması hasebiyle askerlik çağına girmemiş olan bir kimsenin memuriyete alınmasına imkân görülmemiş ve bu sebepten dolayı Divanın noktai nazari tasvip edilmiştir.

3 — Maaş kanununun ikinci maddesiyle yeniden veya naklen bir mahalle tayin kılınan memurlara o mahalle hareket etmeleri için verilmiş olan 15 günlük mehel kanunen bir mezuniyet demek olmasına ve 15 günden evvel sabık memuriyeti mahallinden hareket eden bir memurun başka bir yerde tevekkufunu mani bir hüküm de bulunmamasına nazaran tahvili icra kliman bir memurun 15 günden sonra muayyen seyahat müddeti zarfında yeni memuriyet mahalline muvasalat etmesi şartile 15 günü sabık memuriyeti mahallinde veya başka bir yerde geçirmesinde bir mahzuru kanunî olmıyacağı mutalea edilmiştir.

4 — Askerî mektepler talebesi ne nefer ve ne de zabıt vasfı vaziyetinde değil isede bunların zabıtlık mesleğinin ilk kademesinde bulunmaları hasebile zabıtlığe nisbetleri daha muvafık görülmüş olduğu gibi maaş ve muhassasatları mukabili bütçeye 12 aylık tahsisat konulmuş ve tatil zamanını mektepte veya mektebin bulunduğu mahaldeki ailesi nezdinde geçirenlerin maaşlarının da verilmekte bulunmuş olmasına nazaran taşradaki ebeveyni nezdine gidenlerin maaşlarının verilmemesi için bir sebep görülememiştir.

1929 senesi mart, nisan, mayıs aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata dair.

Karar No: 536

1929 senesi mart, nisan, mayıs aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında Divanı Muhasebat Encümenince ittihaz olunan mukarrerat. Umumî Heyetin on dördüncü in'ikadının birinci celsesinde tasvip edilmiştir.

14/12 1929

1 — Kazancı mecmuuna vergi tarhı mahiyetinde bulunan kazanç vergisinin kanunu mahsusun (25) inci maddesindeki sarahate binaen tahsisatı fevkalâde dahil olduğu halde ita miktarları üzerinden alınacağı Meclisi Âliece ittihaz buyrulmuş olan 21 haziran 1927 tarihli ve 349 numaralı karar icabından olmasına göre 926 numaralı kanunla kazanç vergisi kanununun ikinci maddesine tezyil edilen birinci fıkrada istisna edildiği tasrih olunan maaş miktarı meyanında tahsisatı fevkalâdenin de dahil bulunduğundan tereddüde mahal olmadığından mezkûr tahsisat ta nazarı dikkate alınmak suretile mecmuu mehuzu üçyüz kuruşa kadar olanların tamamen ve beşyüz kuruşa kadar olanların da yalnız üçyüz kuruşunun mezkûr vergiden müstesna tutulması lâzım gelir. Bu babta Divanı muhasebat Hey'etinin ekseriyetle ittihaz ettiği karar encümenimizce müttefikan muvafık görüldüğünden Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur.

2 — Tekaüt müddetini ikmal etmeden istifa edip müstafi bulundukları esnada vefatları vuku bulan zabitan ailelerinin tekaüt maaşları hakkında Divanı Muhasebat Heyet Umumiyesince ittihaz edilmiş olan karar encümenimizde

mütalea ve tetkik edildi. Mevkii tatbikte bulunan kanuni esaslara nazaran müstafî zabitanın keyfiyeti istifaları tekaüt işlerindeki müktesep haklarına tesir icra etmediği gibi istifadan sonra tekrar hizmeti askeriye celbedilmemiş veyahut müstafî iken vefat etmiş olanların ailelerine maaş tahsis edilmeyeceğine dair de askeri tekaüt ve istifa kanununda bir kayıt ve sarahat olmadığı anlaşılmaktadır. Bundan başka mevkii tatbikteki kanuni esaslardan ve kararlardan vazı kanunun eytam ve eramili bütün bütün maaştan mahrum bırakmağı kastetmediği de istidlal edilmekte olduğundan tekaüt müddetini ikmal etmeden istifa eden zabitanın müstafî iken vefat etmiş olanların müktesep haklarına ve müddeti hizmetlerine göre ailelerine maaş tahsisi lâzım geleceğine dair Divanı muhasebat Umumi Heyetince ittihaz edilmiş olan karar encümenimizce de müttefikan muvafık görüldüğünden Meclisi Âlinin tetkik ve tasvibine arz olunur.

3 — Tapu ve kadastro Müdiriyeti umumiyesi muamelât kalemi mümeyyizlerinden iken müfettiş muavinliğine tayin edilmiş olan Yümnü beye mıntaka merkezine hareketi lüzumu 18/7/1928 tarihinde tebliğ edildiği halde heyeti teftişyede alıkonularak merkezde 2 12 1928 tarihine kadar temdidi ikamet ettiği ve, bu iki tarih arasında geçen günler için dairesince ikamet yevmiyesi tahakkuk ettirildiği anlaşılmış isede harciraha istihkak için seyahatin vukuu şartolduğu Divanın üç aylık raporları münasebetile Meclisi Âlice ittihaz edilmiş olan karar icabından olmasına göre mumaileyhin mıntaka merkezine hareketinden evvel seyahati vaki olmaması hasebile merkezde çalıştığı günler için ikamet yevmiyesi tahakkuk ettirilmesi caiz görülmediğinden Divanca ittihaz edilmiş olan karar encümenimizce de müttefikan muvafık görülmüştür.

4 — Mengen nahiyesi müdürünün hayvan beslemediği halde köylerde devir için kiraladığı anlaşılan hayvan ücretinin 928 senesi bütçe formülüne göre nahiye müdürlerinden hayvan besleyenlere münhasır ve ayda on lira olmak üzere verilecek yem bedeli karşılığından tesviyesi caiz olamayacağından mumaileyhin seyahati vaki olmuş ise harcırah kararnamesi mucibince istihkakının tesviyesi icap eder. Bu bapta Divanı muhasebat Heyetince ittihaz edilmiş olan karar encümenince de muvafık görülmüştür.

5 — Posta ve Telgraf müdüriyeti Umumiyesi sicil müdürlüğü kâtipliğine keyfiyeti tayini 12 11/1928 tarihinde tebliğ edilen ve yeni vazifesinde 4 12 1928 tarihinde işe mübaşeret ettiği anlaşılan Mustafa efendinin muayyen müddet zarfında hareket edememesi zamanı idaresine ait hesabın halefine devri muamelesinin uzanmasından neş'et ettiği beyanile işbu günlere ait maaşın dairesince maaş kanununun 7 inci maddesi hükmüne tevfikan tesviye edildiği bildirilmekte isede maaş kanununun 7 inci maddesindeki bir ay müddetten istifade hakkı muhasiplere münhasır olmasına ve keza Posta ve Telgraf müdürlerinin ancak muhasip mutemedi vaziyetinde bulunduğu dairesince tasdik edilmesine göre mumaileyhin muhasipler hakkındaki ahkâmı kanuniyeden istifade etmesine mesağ görülemediğinden Divanın bu bapta kararını bittetkik encümenimizce de müttefikan muvafık görülmüştür.

6 — Vazifei memuriyetinden dolayı bir tehlike ve muhataraya uğrayup kazaen vefat eden veyahut itlâf olunan memurin ailesine son memuriyeti maaşının ruhu bilâ tadil tahsis olunacağı mülkiye tekaüt kanununun 27 inci maddesi ahkâmından isede bu maddei kanuniye hükmünün apandisit hastalığı neticesinde vefat etmiş olan memurin hakkında tatbikına imkân görülemediğinden Divanca Bu bapta ittihaz edilen karar encümenince de muvafık kanun görülmüştür.

7 — Edirne polis memurlarından müteveffa Murat Efendi eytamına 10 1/334 tarihinde tahsis edilmiş olan maaşın 336 senesi ağustos gayesine kadar İstanbul emvalinden tesviye kılındığı ve kendilerinin İstanbulu terkle Dedeâğaca gitmeleri ve maaşlarının istifası için müracaatta bulunmamaları hasebile 1 eylül 336 tarihinden itibaren kayıtlarının terkin edilmiş olduğu ve 337 senesi muvazenei umumiye kanununun 8 inci maddesi mucibince Hükümeti Milliye idaresi haricinde bulunan mütekaidin, eytam ve eramil maaşları sureti ümumiyyede katedilerek bilâhare İstanbul avans kanununa müzeyyel 16 1 339 tarih ve 296 numaralı kanunun 1,3 maddelerde mütekaidin ve eytamı eramilden ancak Türkiye hududu dahilinde sakin bulunanların maaşlarının devamı tesviyesine müsaade edildiğinden bahisle mezkûr tarihte Türkiye hududu haricinde kalmış olan mevzuubahis aileye bilâhare her ne suretle olursa olsun Türkiyeye avdetleri dolayısıyla maaşlarının iadeten tahsisi caiz olamayacağı Divan kararında bildirilmekte ve Emniyeti Umumiye Müdürlüğünden bu bapta vaki istizaha verilen cevapta: ailei mu- maileyhanın Dedeâğaçta bulundukları sırada Trakya Türklerinin Yunan Tabiiyetine ithali hakkında Yunan Hükümetinin neşrettiği bir kanunla Yunan tabaası addedildikleri ve kendilerinin Yunanlılar tarafından memleketleri olan Fireciğe sevkedildikten sonra oradan Fıarla Edremide geldikleri ve şu suretle ailei mumaileyhanın kendi sun'u taksirleri olmadan hariçte kalmış buludukları bildirilmesine göre encümençe, mukaddema katedilmiş olan maaşlarının tesviyesine imkân görülmekte ise de bazı işlerini tesviye için gittikleri Dedeâğaçtan yedi iktidarlarında olmıyan esbap ve ahval dolayısıyla avdet edemiyerek Yunan Hükümetince neşredilen bir kanunla Yunan tabiiyetine ithal edilmiş oldukları ve sonra da oradan firar ederek Türkiyeye geldikleri

ahakuk etmesine nazaran mezkûr ailenin müracaatları tarihinden itibaren maaşlarının iadeten tahsisine mani bir sebebi kanunî görülmemiş olmakla Meclisi Âlinin tetkik ve tasvibine arz olunur.

8 — İfayı vazife için şehir dahil ve haricine gidecek memurlara harcirah kararnamesine göre verilmesi lazım gelen yevmiyenin bir masarifi zaideyi müstelzim mesafatı baideye gidenlere itası Şurayı Devletçe müttehad karar icabındanolmasına ve Taşkışla-Beşiktaş arasındaki mesafenin mesafei baideden addi caiz olmayacağına göre Divanca ittihaz edilen karar encümenimizce de musip görülmüştür.

9 — Muvakkat memuriyetle bir tarafa gönderilenlerin o vazifenin ifa edileceği mahalde ikamet etmeleri için kendilerine ikamet yevmiyesi verilmekte olmasına göre bu gibilerin memuriyeti muvakkate mevkiinden uzak bir mahalli ikametgâh intihap etmiş olmalarından dolayı bu iki mevki arasında azimet ve avdetleri için ayrıca masarifi zaruriye itası caiz olmayacağından Divan Heyeti tarafından ittihaz edilen karar encümenimizce muvafık) kanunu görülmüştür.

1929 senesi haziran, temmuz, ağustos aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata dair

Karar No: 538

1929 senesi haziran, temmuz, ağustos aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında Divanı Muhasebat encümenince ittihaz olunan mukarrerat, Umumî Heyetin on dördüncü in'ikadının birinci celsesinde tasvip edilmiştir.

14 12 1929

1 — Münhal bir vazifeye vekâlet eden zatın asıl vazifesinin aynı mahaldeki memurlardan birine tevdiî ile önada vekâlet maaşı verilmesi esasının kabulü halinde vekâletlerin teaddüt ve teselsülüne meydan verilmiş ve bu suretle hâzineye bir külfet tahmil edilmiş olacağı tabiidir. Ancak ne gibi ahvalde vekâlet maaşı verileceğine dair olan mevzuatı kanuniyede bu sureti muameleyi mani bir kayıt olmadığı ve kanunen menedilen ahval haricinde kalan hususat için kanunlarda sarahaten cevazı mutazammın bir kayıt aramağa mahal olmadığı da aşikârdır. Bu itibarla münhal bir memura vekâlet eden memurun asıl vazifesinin kendisi tarafından ifasına imkân olmadığı idareten tahakkuk ettiği veyahut kanunen caiz olmadığı takdirde o vazifenin aynı mahaldeki memurlardan birine gördürülerek önada vekâlet maaşı verilmek ve yalnız münhal olmıyan bir vazifeyi vekâlet maaşı verilmek suretiyle vekâleten ifaya memur edilen aynı mahaldeki memurun vazifesinin kendisi tarafından yaptırılarak vekâletlerin daha fazla teselsülüne meydan verilmemesi encümenimizce muvafık görülmüştür. Keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tetkik ve tasvibine arz olunur.

2 — Tapu ve Kadastro, Posta ve telgraf, Gümrükler Umum Müdürlüklerinin idarei merkeziyeye dahil bir kısım teşkilât ve memurlarının muvakkaten İstanbulda bulundurulması hali hazırda merkezde yerleştirilmelerine imkân bulunmamasından ve İdarî bazı esbaptan ileri geldiği anlaşılmamasına nazaran gerek bunların ve gerekse mümasili devairin merkeze nakilleri esbabı temin ve ihzar edilinceye kadar bulundukları mahalde kalmaları Encümenimizce zaruri görülmüştür.

3 — Teşviki sanayi kanunu mucibince sinai müesseselere verilecek primin nakit yerine tahvilât olarak verileceği manasının istihracına 1466 numaralı kanunun ikinci

.....

maddesinde muhaarar ibarenin müsait olmadığına dair Divanca dermiyan olunan mütalea tamamen varit görülmüş isede müstahaklara prim olarak nakit yerine Sanayi ve Meadin Bankası, tahvilâtı verilmesi tercih olunarak buna imkân elde etmek maksadile maddei kanuniyeye şekli ita tabirinin konulmuş olduğu kanunun müzakeresi sırasında dairesi tarafından izah ve Bütçe Encümenince de bu maksada ittila hasıl edilerek kanunun maddelerinin kabul edilmiş olduğu icra edilen tetkikat ve tahkikattan anlaşılmış olmasına mebni bu esasa göre tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik kılınmış olan talimatname ahkâmına tevfikı muamele edilmesi encümenimizce de muvafık görülmüştür.

— — — — —

.....

Tefsirler

Memurin kanununun 85 inci maddesinin tefsiri

Tefsir No: 148

Mazuliyet maaşına dair

Memurin kanununun tarihi neşri ile mezkûr kanunun 85 ve 89 uncu maddelerinin mevkii meriyete girdiği 1 haziran 1927 tarihi arasındaki müddet içinde infisal eden memurine, mazuliyet kanunun ahkâmına tevfikân maaş tahsis olunur.

5/12/1929

Sinni mükellefiyet dahilinde bulunanların silâhsız hizmeti mucip arizai vücudiyelerinin tedavisi hakkındaki kanunun ikinci maddesinin tefsiri

Tefsir No: 149

Tedavide bulunanların
iaşeleri hakkında

7 Nisan 1926 tarih ve 801 numaralı kanunun ikinci maddesinde münderiç olan meccani ameliyat ve ameliyattan mütevellit ceriha tedavisinde bulunanların hastanede yattıkları müddetçe iaşeleri meccanidir.

14/12/1929

Muamele vergisi kanununun üçüncü maddesinin birinci fıkrasının tefsiri

Tefsiri No: 150

İnhisar altında bulunan
maddelerin muamele ver-
gisine tabi olmadığı
hakkında

İthal veya imal veya bey ve furuht veya ihracından yalnız biri inhisar altında bulunan maddeler ithal, imal,

.....

bey ve fûruht ve ihraçlarında muamele vergisine tabi değildir.

14 12 1929

— — — — —

**Gümrük muafiyetine ait bazı hususî kanunların meriyetlerinin
devam edip etmiyeceğinin tefsiri**

Tefsir No: 151

Gümrük muafiyetine ait
bazı hususi kanun ve
hükümlerin mer'i
olduklarına dair.

Gümrük tarife kanununun otuz birinci maddesinde sarahatle sayılan
kanun ve hükümlerden maada hususî mahiyette kanun ve hükümler
mer'i ve muteberdir.

14/12 1929

— — — — —

**Teşkilat ve Fek ve ilhaklara
ait kararnameler**

Kararnameler

1 — Elâziz Vilâyet merkez kazasının Sarnı nahiyesine merbut Birvan köyü mezkur nahiyeden alınarak aynı Vilâyetin Geban kazasına ilhak edilmiştir.

1 121929

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Dahiliye Vekili
İSMET	Ş. KAYA

Kararname

Madde 1 — Kırşehir Vilâyetinin Avanos kazasına merbut bulunan Karafakılı, Yağlıkebir, Yağhisâğır, Eskiviran köyleri mezkûr kazadan alınarak Yozgat Vilâyetinin Boğazlı yan kazasına ilhak edilmiştir.

Madde 2 —Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

23/12/1929

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Dahiliye Vekili
İSMET	Ş. KAYA

.....

Tamimler

Vilâyetler İdaresi

Hülâsa :

Resmî daireler tarafından işgal
olunan emvali metrukeye ait
binalar hakkında

No. 7588

Resmî daireler tarafından işgal edilmiş ve edilecek olan emvali metrukeye ait binaların bundan sonra muhacirlere tefviz edilmeyerek evvel emirde daireler ihtiyacının temini hakkında Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan icra vekilleri heyetinin 11-11-1929 tarih ve 8541 No lı kararnamesi suretinin bir aynı leffen gönderildi efendim.

Tamimen vilâyetlere ve birinci umum müfettişliğe ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Kararname sureti

No. 8541

Maliye vekâletinden yazılan 24-10-1929 tarih ve 4795 No lı tezkerede :

Devairi Resmîyece işgal olunan emvali metrukeye ait' binaların mübadil muhacirine tefviz edilmekte olduğundan tahliyeleri tebliğ ve bazıları için hazine aleyhine tahliye

.....

davası ikame edilmekte olmasına ve muhacirden fazla devairin ihtiyacı olan bu binalar tahliye ettirildiği takdirde mevcut tahsisatın bir kaç mislinin bütçelere zammına mecburiyet hasıl olacağına binaen devair tarafından işgal edilmiş ve edilecek olan binaların muhacirlere tefviz olunmıyarak evvel emirde devair ihtiyacının temini hakkında bir karar ittihazi teklif edilmiş ve keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 11/11 29 tarihli içtimasında görüşülerek bu muamelenin bundan sonrası için tatbiki tasvip ve kabul olunmuştur 11 11/29

2-12-1929

Hülâsa :

Kanun ve nizamnamelerle talimatnamelerin Heyeti Vekileye arzından evvel diğer Vekâletlere birer suretinin takdimine dair

No. 7612

Vekaletlerce tanzim edilmekte olan kanun ve nizamnamelerle talimatnameler ahkâmının yekdiğerine tedahülü, tatbikatta müşkülâtı mucip olduğundan hazırlanan kanun ve nizam lâyihalarıyla talimatname müsveddelerinin Heyeti Vekileye arzından evvel teksir ve her Vekâlete üçer nüsha olarak takdim olunması ve Vekâletlere gönderilen bu layihalardan müstacel olanlar için bir hafta ve gayri müstacellerle mühim ve büyük lâyihalar için bir ay tetkik müddeti bırakılması ve tetkik müddetinin hitamında cevap vermiyen dairelerin lâyihayı tamamen muvafık görmüş addi, müddeti zarfında mütalâa ve itiraz serdeden dairelerin noktai nazarları varit görüldüğü takdirde lâyihada ona göre tadilât icra

olunarak keyfiyetin ait olduğu Vekâlete bildirilmesi ve itiraz varit görölmediğı halde lâyhaya merbut ayrı bir tahriratla itirazatın Başvekâlete bildirilmesiyle beraber bu tahriratta dairelerce serdolan itirazların muhik olmadığının esbabı mucibe dermiyaniyle tafsilen izah edilmesi Başvekâleti Celilenin 28-11-1929 tarih ve 6/4286 No lı tezkeresinde tebliğ buyrulmuş olmağla tamimen tebliğ olunur efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

3-12-1929

Hülâsa:

Kuyudu Umumiyedeki tasarruf kayıtları suretinin yeni türk harflerile çıkarılmasına dair

No 7644

İstanbul kuyudu umumiye mahzeninde mahfuz tasarruf kayıtları suretlerinin yeni Türk harfleriyle çıkarılması hakkında şurayı Devlet tanzimat dairesince tanzim ve Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan karar mazbatası sureti leffen ve tamimen tabliğ olunur efendim.

Vilâyetlere ve Birinci U. Müfettişliğe ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Karar sureti

23-11-1929

No. 23

Başvekâleti Celileden muhavvel Maliye Vekâletinin 16-7-1929 tarihli ve 56 numaralı tezkeresi.

İşin mevzuu:

Ahvali Harbiye ve saire dolayısile mahallerinde ziyaa uğrayan tasarruf kayıtlarının İstanbul kuyudu Umumiye

.....

mahzeninde mahfuz nüshalarının Vilâyet tapu müdürlerine gönderilmek üzere çıkarılacak suretlerin yeni Türk ve yahut arap harflerinden hangisile yazdırması muvafık olacağı sorulmaktadır.

Tetkikat neticesi ve karar

“Türk harfleri hakkındaki 1353 numaralı kanun görüldü ,,

Ahvali harbiye ve saire dolayısıyla mahallerinde zayı olan tasarruf kayıtlarının kuyudu Umumiyyeden istinsahı yani bir kayıt ihdası mahiyetinde olmayup maziye ait defterlerdeki kuyudatı mahallerine istinsah suretile göndermekten ibaret olduğundan arap harflerde yazılması muvafık olacağı âzadan Ali Hiza Beyfendi tarafından dermiyan olunmuş ise de Türk harfleri hakkındaki kanunun üçüncü maddesinde “Devlet dairelerinin her birinde yeni Türk harflerinin Devlet muamelâtına tatbiki tarihi 1929 kânunusanisinin birinci gününü geçmez şukadarki evrakı tahkikiye ve fezlekelerinin ve ilâmların ve matbu muamelat cetvel ve defterlerin 1929 haziranı iptidasına kadar eski usulde yazılması caizdir. Verilecek Tapu kayıtları ve senetleri ve evlenme cüzdanları ve askerî hüviyet ve terhis cüzdanları 1929 haziranı iptidasından itibaren Türk harflerde yazılacaktır., ve altıncı maddesinde de “Resmî ve hususî bütün zabıtlarda 1930 haziranı iptidasına kadar eski arap harflerinin istenoğrafi makamında istimali caizdir., denilmekte olmasına ve kanunun diğer maddelerine nazaran artık arap harflerinin metruk olup hiç bir suretle istimaline cevaz ve mesağ olmayacağı anlaşılmış bulunmasına ve netekim eski tapu kayıtları için akdemce istimal edilmiş olan siyakay yazısıyla yazılmış vesaikin suretleri de evvelce müstamel olan arap harflerde çıkarılmakta olduğundan bugün eski arap harflerinin

.....

mahiyeti de bundan başka bir şey olmamasına binaen mezkûr kuyudatın da yeni Türk harflerde çıkarılması lâzım geleceği ekseriyetle tezekkür olunmuş ve evrakı takımıle Riyasete taktını kılınmıştır.

Reis	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Reşat	A. Sabri	Ali Rıza	Âli Kara	H.nde	Hasta

5-12- 1929

Hülâsa

Seyyar aşair hakkında
istenilen malûmatın teşriine
dair

No. 7701

Seyyar aşair hakkında 12-11-1929 tarih ve 7217 708 No lı tahriratla talep edilen malûmatın serian işarı temenni olunur efendim.

5-12-1929

Hülâsa

Yaptırılacak harita ve plânların
birer nüshasının Harita U.
Müdürlüğüne gönderilmesine
ve saireye dair

No. 7702

1 — Harita U. Müdürlüğü kanununun 5 inci maddesi mucibince Belediye ve İdarei hususiyelerle bilumum müessesat ve eşhas tarafından hususî vesaitle yaptırılacak her türlü Plân ve haritaların birer nüshasının vesaiki lâzimesiyle Harita U. Müdürlüğüne tevdiî mezkûr olmasına rağmen gönderilmediği anlaşıldığı beyaniyle şimdiye kadar yapılmış

Plân ve haritaların birer nüshalarının mezkûr U. Müdürlüğe gönderilmesi ve memleketin her hangi bir kısmının haritası bilhassa ecnebilere aldırılacağı zaman daha evvel büyük E. Harbiye riyasetinin bu hususta rey ve mütaleasının alınması riyaseti müşarnileyhadan bildirilmiştir.

İktizasının ifası tamamen tebliğ olunur efendim.

2 — Vekâlet Dairelerine Birinci (J. Müfettişliğe, Vilâyetlere yazılmıştır.

5-12-1929

Hülâsa:

20-11 - 1929 tarih ve 8583
No lı Kararname suretinin
leffiyle

No. 7703

Bulgaristandan gelecek Türklerin mühaceretine nezaret etmek üzere muhtelit Komisyon teşkilinden sarfı nazar olunmasına dair İcra Vekilleri Heyetince ittihaz olup Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 20 -1 î - 1929 tarih ve 8585 No lı kararname suretinin bir aynı leffen gönderildi efendim .

Bilumum Vilâyetlere ve Birinci U. Müfettişliğe ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Kararname sureti

No-8585

Hariciye vekâletinden yazılan 11/11/929 tarih ve 76508 596 No lı tezkerede Bulgaristan Hükümeti ile münâkit ikamet

.....

mukavelenamesinin ikinci maddesi mucibince muhaceretleri serbest bırakılmış olan ehalinin memleketlerimizde muhaceretlerine müteallik muamelâta nezaret etmek üzere Türk ve Bulgar azayı cami muhtelit bir komisyon teşkilinin Bulgar Hükümetine teklifi hakkındaki 3-8-929 tarihli ve 8219 No lı kararname üzerine Sofya Elçilğimizden gelen cevapta böyle bir Komisyon teşkilinin Bulgar Hükümetince kabulü ihtimali olmayacağı ve ancak Protokol ahkâmından münazeünfihi bulunanların tefsirini talep cihetine gidilirse neticede vukubulacak tatbikat meyanında muhaceret mesailinde bakmak üzere böyle muhtelit bir komisyon tesisinin Bulgarlara kabul ettirilebileceği bildirilmiş isede Yunanlılarla mübadele meselesi üzerinde ihtilaf ve müzakere halinde bulunduğumuz bir zamanda Protokol tatbikat meselesinde tefsir talebi serdederek Bulgaristanla aramızda bir zemini münakaşa açılmak mukavelenin sarîh ahkâmı üzerinde bile yeni bazı ihtilafı nazar hudusuna mahal verebileceği için daii mahzur görüldüğünden ve esasen bu günlerde Sofyada teatisine intizar olunan Türk—Bulgar hakem ve uzlaşma muahedenamesinin teatisinden bir müddet sonra protokol tatbikatından mütevellit ihtilafların hakeme arzı imkânında mevcut bulunduğundan işbu muhtelit komisyonun teşkilinden sarfınazar olunması teklif edilmiştir.

Keyfiyet İcra Vekilleri Hey'etinin 20-11 -1929 tarihli içtimasında müzakere edilerek teklifi vakiin kabulü tasvip olunmuştur.

20 - 11 - 1929

— — —

8-12-1929

Hülâsa:

Böğrüdilik Nahiyesinin, Cihanbeyli kazasına merbut bulunduğu dair

No. 7768

Konya Vilâyeti dahilinde teşkil olunan tam teşekküllü nahiye hakkında 2 - 11 - 1929 tarih ve 6997 No lı Umumi tebligatta merbut listede Böğrüdilik nahiyesi sehven Konya merkez kazası dahilinde gösterilmiştir.

Mezkur Tahriratta izah edildiği üzere bu nahiye Cihanbeyli kazasına ilhak edildiğinden listenin bu suretle tashihi tamamen tebliğ olunur elendim.

Bilumum Vilâyetlere ve Birinci U. Müfettişliğe ve Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

9-12-1929

Hülâsa:

Resmî daireler için Gazi Hazretlerinin Tayyare Cemiyetince tabettirilen renkli resimlerinin tedarikine dair

7792

Tayyare Cemiyeti büyük bir emek sarfıyla Gazi Hazretlerinin muhtelif cesametlerde yağlı boya resimlerini vücuda getirmiş ve bunu renkli olarak tab ve teksir ettirmiştir.

Bu resimlerin San'at itibariyle büyük bir değeri haiz olması ve Gazi Hazretlerine tamamen benzemesi dolayısıyla Devairde eski resimlerinin yerine bunların vazedilmesinin temin buyrulması tamamen rica olunur efendim.

Vilâyetlere, Birinci U. müfettişliğe, vekâlet Dairelerine, yazılmıştır.

10-12-1929

Hülâsa:

İsmet paşa hazretlerinin
nutuklarının gönderildiğine
dair

No. 7800

Zeyl 23-11-29 tarih ve 7426 No lı Umumi Tebligata:

Başvekil İsmet paşa Hazretleri tarafından B.M. Meclisinde irat buyrulan nutkun matbu nüshalarından köy adedi nazarı dikkate alınarak miktarı kâfi postaya teslimen gönderildi.

Bunların köylerde dahil olduğu halde merkez ve mülhakata tevzii tamimen tebliğ olunur efendim,

Vilâyetlere yazılmıştır.

12 - 12 - 1929

Hülâsa:

Naktî Tazminat kanununun
tatbikine dair nizamname ve
kararname sureti leffiyle

No. 7857

“1476 No lı nakdî tazminat kanununun sureti tatbikiyesini mübeyyin nizamnamenin mer’iyete konulması hakkında Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan İcra Vekilleri Heyetinin 27- 11 -1929 tarih ve 8611 No lı kararnamesiyle mezkûr nizamnamenin birer sureti leffen gönderildi Ef.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

*

* *

Suret

1475 No lı naktî tazminat kanununun sureti tatbikiyesini mübeyyin nizamname.

Madde — 1 : Hazarda Emniyet ve asayişin muhafazası hususundaki vazifelerini ifa esnasında yaralanıp.

A - Yarası Tekaütlüğünü icap ettiren Jandarma zabitlerde Polis amirlerine maaşlarının beş misli ve Polis memurlarile Jandarma efradının her birine yüz lira,

B- Sabit hizmette kullanılmasını icap ettirecek veya müsellah hizmette kullanılmasına mani olmayacak bir surette her hangi bir uzvunu gaip eden Jandarma zabitlerine Polis amirlerine maaşlarının dört misli ve polis memurlarile Jandarma efradının her birine 30 lira,

C- Vücutlarında bir arıza bırakmadığı halde iki ay veya daha ziyade tedaviye muhtaç olan Jandarma zabitlerle polis amirlerine maaşlarının üç misli ve polis memurlarile Jandarma efradının her birine 60 lira

Ç- Yarası bir aydan fazla iki aya kadar müddetle tedaviyi icap eden Jandarma zabitlerle polis amirlerine maaşlarının iki misli ve polis memurlarile Jandarma efradına her birine 40 lira,

D- Yarası bir aya kadar tedaviyi icap ettiren Jandarma zabitlerle polis amirlerine bir maaş nisbetinde ve polis memurlarile Jandarma efradının her birine 20 lira tazminat verilir.

Madde — 2: Hazarda emniyet ve asayişin muhafazası hususundaki vazifelerini ifa sırasında derhal ve yahut aldıkları yaradan mütessiren sonradan şehit düşen jandarma zabitlerle polis amirlerinin kanunî varislerine her ay aldıkları maaşın on misli ve polis memurlarile jandarma efradıninkilere 200 lira tazminat verilir.

Madde — 3: Ordu zabitanı ile efradı, jandarma ve polise ait emniyet ve asayişin muhafazası vazifesinde veya bu vazifedeki memurini aidesine yardımda iken yaralanırlar Veya şehit düşerlerse kendilerine veya kanunî mirasçılarına yukardaki Hükümler mucibince aidiyetine göre Umum jandarma Kumandanlığı veyahut Emniyeti umumiye müdürlüğü bütçesinden tazminat verilir.

Madde — 4: Hazarda polis ve jandarma ile emniyet ve asayişin muhafazasına memur edilen ordu kıtalarına vazifeleri esnasında yardımcı olan sivillere veyahut kanunî mirasçılarına dahi yukardaki maddelerde yazılı esaslar dahilinde efrada ait hükümlere göre tazminat verilir.

Madde — 5: 1,2, 3, 4 üncü maddelerde yazılı olduğu üzere şehit düşenlerle yaralananlar ancak meslekî şeref ve askerî haysiyete münafi bir tarzı harekette bulunmamışlar İse tazminata istihkak kazanır. Bunu aidiyetine göre jandarma umum Kumandanlığı ile Emniyeti umumiye müdürlüğü encümeni tetkik eder, ve karara bağlar.

Siviller dahi hüsnü hareketleri müfreze amirleriyle veya en yüksek polis amirlerince tasdik olunursa tazminata müstahak olurlar.

Madde — 6: Yukarda zikrolunan tedavi müddeti hastane sıhhiye komisyonlarının mazbatalarile veyahut resmî etibbanın tastikine iktiran etmiş tabibi müdavi raporlarile tesbit olunur.

Madde — 7 : İşbu Nizamname neşri tarihinden muteberdir.

Maede — 8 : Şurayı Devletçe görülmüş olan işbu nizamnamenin hükümlerini icraya Dahiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

Kararname sureti

No: 8611

Dahiliye Vekâletinden teklif ve Şurayı Devletçe tadilen tevdi olunan merbut “1475 No lı naktî tazminat Kanununun sureti tatbikiyesini mübeyyin nizamnanin meriyete vaz’î icra Vekilleri Heyetinin 27-11-1929 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur.
17-11-1929

12-12-1929

Hülâsa :

Yalovanın kaza haline
konulduğuna dair

No. 7861

Yalovamn kaza haline konulmasına dair T. B. M. Meclisince kabul ve tasdik buyrulduğu Cümhuriyet Riyaseti Celilesinin iş’arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 1533 No lı kanunun musaddak suretinden adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

1533 No. lı kanun; başta kanunlar arasında yazılıdır.

17-12-1929

Hülâsa :

İdare taksimatının leffiyle

No. 7961

Vekâletçe yeniden tabettirilen idare taksimatından beş nüshası merkeze ikişer nüshası kazalara birer nüshası da nahiyelere ait olmak üzere adet leffen gönderildi efendim. Vilâyetlere yazılmıştır.

17-12-1929

Hülâsa :

Üç aylık kaçakçılık raporlarına
dair

No. 7960

Birinci, İkinci teşrin ve birinci kânun aylarına ait kaçakçılık raporlarının ikinci kânun bidayetinde vekâlette bulundurulması tamimen tebliğ olunur elendim.

18-12-1929

Hülâsa:

928 senesinde icar bedelinden
sarfedilmemiş miktar varsa
iadesine dair:

No. 7990

Hükümet konakları icar bedeli olarak 928 senesi için gönderilen tahsisattan senesi içinde sarfedilmeyen miktar varsa havalesinden tenkisiyle ilmühaberinin gönderilmesi ve miktarından telgrafla malûmat verilmesi temenni olunur elendim.

18-12-1929

Hülâsa :

5. 12. 29 tarih vo 148 No lı
tefsirin leffile:

No. 7991

Memurin Kanununun 85 inci maddesinin tefsiri hakkında Meclisi âlinin 5. 12. 29 tarihli onuncu inikadının birinci celsesinde kabul edildiği Başvekâleti Celileden tebliğ
adedi

buyrulan 140 No lı tefsirin musaddak suretindenadedi
leffen gönderildi efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

148 No lı tefsir başta tefsirler arasında yazılıdır.

21-12-1929

Hülâsa :

Resmî müessesat tarafından
Kambiyo tanziminde alın-
cak tedbirlere dair;

No. 8038

Resmî Müessesat tarafından kambiyo aliminin tanzimine matuf tedbirler hakkındaki 4-12-1929 tarihli Vekiller heyeti kararının tamamii tatbiki için riayet edilmesi zarurî görülen bazı hususat hakkında Maliye Vekâletinden varit olan 17-12-1929 tarih ve 5461 No lı tezkerenin bir sureti leffen ve tamimen tebliğ olunur efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

Maliye Vekâletinin 17-12-1929 tarih ve 5461 No lı tezkeresi sureti

Resmî Müessesat tarafından kambiyo aliminin tanzimine matuf tedbirler hakkındaki 4-12-1929 tarihli Vekiller Heyeti kararının tamamii tatbikinde aşağıdaki hususlara riayet zaruri görülmüştür:

1 — Gerek doğrudan doğruya ve gerek bilvasıta kambiyouyu istilzam eden sarfiyattan tevekki olunacaktır. Ve zarurî olan ahval için heyeti vekile kararnamesi dairesinde hareket edilecektir.

2 — Kambiyouyu istilzam eden teahhüdatm tediyesi.

şaraiti mukavelenin verdiği imkân derecesinde tehir edilecek ve doğrudan doğruya kambiyo alınmayacaktır.

3 — Kambiyo ihtiyacı-yevmü tediyesi, miktarı, cinsi, ve ne iş için verileceği tasrih edilmek suretile - Kânunusani 930 gayesine kadar olan kısmın alelmüfredat şimdiden ve ondan sonra aylara müteallik tediye için de taalluk ettiği ayın başından evvel hazine Nakit işleri müdürlüğüne bildirilecek ve kambiyo Maliye vekâleti delâletile temin olunacaktır.

4 — Hususatı mesrudeye itina edilmesinin alâkadarlara ehemmiyetle tebliği rica olunur.

5— Vekâletlere arzedilmiş İnhisarlar ve sair müessesata tebliğ olunmuştur efendim.

21-12-1929

Hülâsa:

12-12-1929 tarihli ve 530 No lı kararname suretinin leffiyle:

No. 8039

Meclisi Alinin 12-12-1929 tarihli 13 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde paramızın kıymetini yükseltmek için alınacak tedabire müteallik Başvekil İsmet Paşa Hazretleri tarafından vaki beyanat ile bu beyanat üzerine İcra Vekilleri Heyetine müttefikan itimat beyan olunduğuna dair Vekâleti müşarünileyhadan tebliğ buyrulan 530 No lı Kararnamenin musaddak suretinden ... adedi leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

530 No lı Karar, kararlar arasındadır.

23-12-1929

Hülâsa:

Bilumum Dahiliye Memur
larının taltif ve tecziyelerine
ait kararların
gönderilmesine dair

No. 8084

Bilumum dahiliye Memurlarının taltif, ve tecziyelerine ait hususların İdare mecmuasiyle neşri tekarrür etmiştir.

Binaenaleyh Vilâyet ve kaza İnzibat Komisyonlarınca Dahiliye Memurları hakkında ittihaz olunan bu kabil mukarreratın her ayın Onbeşinde bir cetvel halinde Vekâlete irsali rica olunur. 13u kabil mukarrerat ittihaz edilmediği taktirde keyfiyetin ayrıca bildirilmesi icap eder efendim.

Bilumum Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

24-12-1929

Hülâsa:

Tamimen yazılacak tel
graflar hakkında:

No. 8109

Telgrafla yazılması lâzım gelen tamimlerin telgrafhanece aynı zamanda her tarafa yazılabilmesi için P.T. ve Telefon Umum Müdürlüğünce tanzim edilen Listenin bir sureti leffen gönderildi. Telgrafların bu Listeye tevfikân ayrı ayrı kâğıtlara yazılması tamimen tebliğ olunur efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

*

* *

1 : İstanbul, Şile, Çatalca, Çorlu, Tekirdağ, Malkara, Keşan, Pınarhisar, Alpullu, Hayrebolu, Vize, Eceabat, Uzunköprü, İnoz, Babaeski, Kırklareli, Edirne, Muratlı, Havza, İpsala, Gelibolu,

2 : Eskişehir, Söğüt, Bilecik, Kütahya, Bozüyük, Tavşanlı, Gediz, Pazarcık, Yenişehir Simav, Orhaneli, Bursa, Dursunbey, Kepsut, Balıkesir, Balya, Edremit, Bayramiç, Kale, Gönen, Biga, Karacabey, Bandırma, Tirilye, Mudanya, Mustafa Kemal Paşa, Emet, Ezine, Bırhaniye

3 : İzmir, Manisa, Salihli, Kula, Eşme, Ödemiş, Bayındır, Kemalpaşa Kasaba, Seferihisar, Kınık, Kırkağaç, Menemen, Akhisar, Gördes, Merdoğan, Urla, Çeşme, Kuşadası, Ayvalık, Soma, Bergama,

4: Afyon, Aydın, Denizli, Muğla, Göyceğiz, Milas, Nazilli, Bozdoğan, Germencik, Honaz, Tavas, Çal, Göney, Boldan, Sandıklı, Şuhut, Çivril, Dinar, Bodrum, Mermeris, Uşak,

5 : Konya, Adana, İsparta, Burdur, Korkuteli, Elmalı Finike, Manavgat, İbradı, Antalya, Akseki, Şarki Karaağaç, İğridir, Sekirkent, Uluburlu, Bozkır, Karaman, Ermenak, Silifke, İçel, Mut, Gülnar, Anamur, Ilgın, Kadınhanı, Sarayönü, Ereğli, Sultaniye, Koçhisar, Konya, Aksaray, Ulukışla, Niğde, Bor, Arapsun, Mersin, Cebelibereket, Kozan, Haçin, Peke, Kadirli, Karsıntı, Tarsus, Karaisalı, Bozantı, Yumurtalık, Karataş, Dört Yol, Payas, Ceyhan, Misis, Alaiye, Akşehir, Nevşehir;

6 : Sivas, Yenihan, Şhirkışla Aziziye, Sarz, “Koçhisar sıvas,, Zare, Niksar, Reşadiye, Mesudiye, Koyulhisar, Suşehri, Refahiye, Ümraniye, Divriki, Kemaliye, Arapkir, Hekimhan, Kangal, Deliktaş, Yoran, Malatya, Arga, Pütürge, Adıyaman, Behisni, Rumkale, Birecik, Sürüş, Urfa, Viranşehir, Siverek, Diyarbakir, Mardin, Dirik, Nusaybin. Savur, Midyat, Alakamış, Ergani, maden, Çermik, Malatya, Elâziz, Harput, Pertek, Keban, Ağın, Dersim, Mazkirt, Çarsancak Çemişgezek, Palo, Çapakçur, Darhuni, Hani, İlçe, Pasur, Zizra, Erüh, Pervari, Şirvan, Siirt,

Garzan, Samsun, Bitlis, Hizan, Mutki, Muş, Varto, Hınıs, Ahlat, Bulanık, Malazkirt, Adilcevaz, Gevaş, Van, Şıtak, Hoşap, Ermik, Başkale, Çelmerik, Gevar, Şemdinan, Şarkı, Saray, Muradiye, Erçiş, Tutak, Kızıldize, Bayazıt, Silvan, Erbea, Diyadin, Karaköse, Eleşkirt, Velibaba, Hasankale, Erzurum, Esenkale, Tercan, Erzincan, Kigi, Plümür, Kemah, Kuruçay, Kilkit, Refahiye, Ümraniye, Şirvan, Alucra, Bayburt, Narman, Tortum, İspir, Yusufeli, Sarıkamış, Kötek, Kars, Merdenik, Oltu, Kızılçakçak, Kağızman, Kulp, İğdır, Ardahan, Görün, Şibinkarahisar,

7 :Kastamonu, Daday, Araç, Gıda, Kuruca, Şile, Olos, Bartın, Amasra, Kilimli, Çaycuma, Devrek, Zonguldak, Kozlu, Ereğli Karadeniz,, Alaplı, Akçaşehir, Düzce, Bolu, Zafranbolu, Tosya, Çorum, İskilip, Kargı, Osmancık, Boyabat, Küre, Çatalzeytün, Adana, Ayancık, Gerze, Devrekani, İnebolu, Alaçam, Bafra, Samsun, Kavak, Çarşamba, Terma, Ünye, Fatsa, Vona, Ordu, Hapismana, Giresun, Tirebolu, Görele, Vakıfkebir, Maçka, Turul, Gümüşane, Pulatane, Trabzon, İraklı, Sürmene, Of, Rize, Mapavri, Atina, Viçe, Erhovi, Hopa, Borçka, Artvin, Ardanoş, Şavşet, Sinop,

8 : Yozgat, Amasya, Tokat, Sungurlu, Alaca, İlisu, Akdağ, Boğazlıyan, Mecidiye, Bünyan, İncesu, Ürgüp, Malegüğü, Develi, Kayseri, Elbistan, Maraş “Maraş Pazarcığı,, Darende, Gaziantep, Kilis, Akça koyunlu, Nezip, Zile, Merzifon, Gümüşhacıköy, Havza, Vezirköprü,

9 : İzmit, Adapazarı, Geyve, Hendek, Sapanca, Kandıra, Karamursal, Bağcecik, İznik, Lefke, Çankırı,

10 : Kalecik, Çubuk, Karacaviran, Çarkas, Gerede, İlgın,

11 : Kırşehir, Balâ, Keskin, Mucur, Hacıbektaş Avanos,

12 : Sivrihisar, Pulath, Afyon Aziziyesi, Haymana, Bolvadin, Mahmudiye, Sarıköy, Seyitgazi,

13 : Beypazarı, Zir, Ayaş, Nallıhan, Mudurnu, Göynük, Taraklı, Mihaliççık,

24-12-1929

Hülâsa:

İsmet Paşa Hazretlerinin
nutkunun gönderildiğine dair:

No. 8111

Başvekil İsmet Paşa Hazretleri tarafından 12-12-1929 tarihinde Büyük Millet Meclisinde irat buyrulan ve köylere kadar dağıtılması Umumî Heyetin on dördüncü inikadının birinci celsesinde tekarrür etmiş olan nutkun matbu nüshasından köy adedi nazarı dikkate alınarak miktarı kâfisi gönderildi

Bunların köyler de dahil olduğu halde Merkez ve mülhakata tevzii tamimen tebliğ olunur efendim.

Vilâyetlere ve Birinci U. Müfettişliğe Yazılmıştır.

25-12-1929

Hülâsa:

Milli İktisat ve tasarruf
cemiyeti hakkında:

No. 8150

Reisicümhur Hazretlerinin yüksek himayeleri altında “Millî İktisat ve tasarruf cemiyeti,, teşekkül ettiği ve nizamnamesiyle teahhüt varakalarından birer nüshasının cemiyet tarafından belediyesi mevcut olan her kasabaya doğrudan doğruya

gönderildiği mezkûr cemiyet kâtibi Umumiliğinden bildirilmiştir. Cemiyetin maksat ve gayelerinin bütün Milletçe benimsenerek hükümlerine bir iman halinde riayet olunması teşkilâtın vatanın her köşesinde faaliyette bulunmasına bağlı olduğundan bu büyük İktisadî dileğin bir gün evvel bir hakikat olmasına Vali ve Kaymakam beylerin de yardım etmelerini rica ederim efendim.

Vilâyetlere ve Malûmaten B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

25-12-1929

Hülâsa:

Milli İktisat ve tasarruf cemiyeti hakkında:

No. 8149

Reisicümhur Hazretlerinin Yüksek himayeleri altında teşekkül eden “Millî İktisat ve tasarruf cemiyetinin nizamnamesinden bir adedi leffen gönderildi efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

26 12 29

Hülâsa:

Kambiyo hakkında

No. 8176

Zeyil 21 12 29 tarih 10031 No lı tebligata:

Devair ve müessesatta mevcûd kambiyoarla bundan sonra varidat ve saire şeklinde gelmesi melhuz dövizler hakkında olunacak muameleye dair Maliye Vekâletinden varit olan 25/12/29 tarih ve acele işaretli tezkere ile metninde mevzuubahs cetvelin sureti leffen ve tamamen tebliğ olunur efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

**Maliye Vekâletinin 25-12-1929 tarih ve 6299 No lı tezkeresi
suretidir.**

17-12-1929 tarih ve 5461 No lı tezkeremize zeyildir.

Devair ve Müessesatı resmiyenin kânunusani 930 Gayesine kadar olan kambiyo ihtiyaçlarının hemen ve mütebakisinin de her ayın hululünden evvel nakit işleri Müdürlüsüne bildirilmesi mezkûr tezkerede rica edilmişti.

İş'arı mezkurun terviciyle beraber bu sene maliye nihayetine kadar olan müddet zarfında resmî Dairelerin ne kadar kambiyo sarfına ihtiyacı olacağı şimdiden tesbit olunması muktazi bulunduğundan Mayıs 930 gayesine kadar olan müddette :

1 — Mevcut Mukavelelere göre ecnebi parasiyle tediyesi lâzım gelen meblâğ cins ve miktarları ve tediye tarihleri,

2 — Her hangi cins akça ile olursa olsun Bankalar marifetile memur, mütehasıs sitajiyer talebe ve saire için Avrupaya gönderilecek meblâğın cins ve miktarıyla hangi tarihlerde tediyesi icapedeceği,

3 — Bundan sonra İcra Vekilleri heyetinin 4 - kânunuevvel 929 tarihli kararı dairesinde olmak kaydiyle vukuu melhuz mübayeat ve saireden dolayı bedeli keza ecnebi parasiyle tediye edilmek üzere daha ne miktar teahhüdata girişilmesi melhuz bulunduğu,

Hususatın, nakit erkamın sureti merbut cetvelle tesbit ve âzami bir hafta zarfında nakit işleri müdürlüğüne irsalinin ve buna mukabil kambiyo mevcudunuzla bundan sonra varidat ve saire şeklinde gelmesi melhuz dövizlerin iş'arının temin buyrulmasını rica ederim efendim. Bütün Vekâletlere ve, Müessesatı resmîyeye yazılmıştır.

Cetvel sureti

<u>Mukabil</u>	<u>Ecnebi pa-</u> <u>parasiyle te-</u> <u>diye olunacak</u>	<u>kim ve</u> <u>ne için</u>
<u>Türk Lirası</u>	<u>mebaliğin</u> <u>Cinsi</u>	<u>tediye o-</u> <u>lunacağı</u>
<u>Miktarı</u>	<u>Mahalli</u> <u>Tediye</u>	<u>Tarihi</u> <u>Tediye</u>

28-12-1929

Hülâsa :

Yeni Türk lügati hakkında:

No. 8191

Harf inkılâbını müteakip Dil Encümeninin neşrettiği imlâ lügati yalnız imlâ usul ve kaidelerini tespit etmiş olduğundan dilimizde müstamel kelimelerin mana ve medlullerini göstermek üzere bir lügata ihtiyaç mevcut olup ilk olarak Sivas meb'usu İbrahim Alaettin B. efendinin riyaseti altındaki bir heyet tarafından “Yeni Türk lügati,, namı altında vücade getirilen ve İstanbulda kanaat kütüphanesi tarafından neşredilen lüğatin bu ihtiyacıda mükemmelen tatmin etmiş ve tavsiyeye şayan görülmüş olduğu Başvekâleti celileden izbar buyrulmuştur,

Keyfiyet tamamen tebliğ olunur efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

30-12-1929

Hülâsa:

14-12-29 tarih ve 149,150, 151
No lı tefsir suretlerinin leffiyle:

No. 8230

Meclisi Âlinin 14-12-29 tarihli 14 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde kabul edildiği Meclis riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 149, 150, 151 No lı tefsirlerin musaddak suretlerinden..... adedi leffen gönderildi efendim.

Merkez devairine yazılmıştır.

Tefsirler mecmuanın başında Tefsirler arasındadır.

—

.....

Mahallî İşler

15 12,929

Yol mükelleflerine ait
reddiyat hakkında

1629

263

Yol mükelleflerine ait reddiyat hakkında Nafia vekâletinin, 9
12/929 tarih ve $\frac{3634}{6274}$ numaralı tezkere sureti leffen gönderilmiştir.

Talep edilen cetvelin vekâleti müşarünileyhaya irsali tamimen
tebliğ olunur efendim..

15 12 929

Hülâsa:

Yol Mükellefiyetinden
Müstesna olanlardan
tahsil olunan Yol
parası hakkında:

Mahallî işler umum müdürlüğü ifadesile alınan 23 11 929

Tarihli $\frac{17}{238}$ Numaralı teskere cevabıdır.

Şosa ve köprüler kanunu mucibince Yol mükellefiyetinden
müstesna olan eşhastan tahsil edilen Yol parasından ahashabına ret ve
iadesi lâzım gelen miktarın vekâlete ait yüzde ellisi baklandaki mukteza
ifa edilebilmek üzere bu suretle hangi Vilâyet ve kazalarca kimlerden ne
miktar fazla tahsilat yapılmış olduğunu ve istisna sebeplerini havi bir
kıt'a cetvelin mahallerinden celp ve irsal buyrulması rica olunur
efendim.

21/12/929

Hülâsa :

Maarif vergisi kanununa
tevfikan memurini mâliyyeye
verilmekte olan ikramiye
hakkında

1630
21

1130 Numaralı Maarif Vergisi Kanununa tevfikan verilmekte
Bulunan memurini Maliye %,, 1 İkramiyesinin Devamı itası 18/5 929
tarihli ve 1454 Numaralı teadül kanunu ahkamıle kabili telif
görülmediğinden mezkûr ikramiyenin 929 senesi haziranı iptidasından
itibaren verilmemesi ve bu hususa ait bütçelerdeki tahsisatın mevkuf
tutulması lüzumu tamimen tebliğ olunur efendim.

24-12-929

Hülâsa:

İstastik hülâsasının gön-
derildiğine dair.

No. 835-36

Vekâletçe mahallerinden alınan malumata müstenit olarak 928
senesinde mevcut belediyelerin varidat ve nüfuslarını havi olmak üzere
tanzim ve neşrolunan İstastik hülâsalarından adedi leffen gönderilmiştir.
Bunlardan birer tanesinin Vilâyetiniz dahilindeki Belediyelere ve birer
adedinin de Vilâyet Kaza ve Nahiye Makamlarına verilmesi ve demir
baş defterine kaydile Hüsni muhafaza edilmesi temenni olunur efendim.

Telgraf

29-12-929

Hülâsa:

Bütçelerin Mart ihtidasına
kadar Ankarada bulundu-
rulmasına dair.

1 — Bütçelerin Mart iptidasında Ankarada bulunabilmesini ve nihayet Haziran iptidasında mevkii tatbika vaz'ını temin için umumî meclislerin ikinci kânunun on beşinci günü içtimaa davetleri lâzımdır.

Gerçi içtima tarihlerinin meclisi umumilerce daha evvelden tesbit olunmuş bulunması tabii isede mezkûr meclislerin taralımızdan fevkalâde içtimaa davetile evvelce takarrür eden içtima tarihinin ikinci kânunun on beşine alınması esbabının temini;

2 — Bütçelerin sureti tanzimi hakkındaki tahriratı umumiye postadadır.

Mahallî işler (412) Nu.

.....

İskân

No. 92962

15-12-29

8-6-929 tarih ve 78846 No lı tahrirâtı umuminin birinci maddesinin son fıkrasının bazı mahallerce yanlış anlaşıldığı görüldüğünden berveçhi ati tavzih olunur:

Hakkı iskânı haiz olmalarından naşı tevzii arazi talimatnamesine tevfi kan kendilerine mesken, arazi veya dükkân ve saire tahsis edilmiş olan mübadil ve muhacirlerin tefviz muamelelerinde tespit edilen istihkakları adiyen verilmiş olan işbu emvalin mahsubuna kifayet etmediği takdirde fazlası borçlandırılmak suretile verilen emval uhdelerinde ipka edilir. Bu kabil emvalin istirdadına mahal yoktur. Bu dairede muamele ifası rica olunur efendim.

19-12-29

Hülâsa:

92312 No lı tamimdeki
hata hakkında:

No: 93208

Bakiyei istihkak mazbataları hakkında yazılan 27-11-29 tarih ve 92212 No lı tahrirâtı umumiyenin 13 üncü satırında “bu gibilere ait tefviz işlerine devam olunması,, cümlesinin sehven “devam olunmaması,, şeklinde tertip edildiği anlaşıldığından keyfiyet tashih olunur efendim.

28-12-29

Hülâsa:

Vesaiki tasaarufiye ve saire
hakkında:

No: 93563 ' : ' '

Tasfiye talepnamelerinin mütemmimi olan vesaiki tasarrufiye ve saireyi Kânunuevvel 929 gayesine kadar ibraz etmiyen mübadillerin iskânı adi muamelesine tabi tutulmaları 26-11-29 tarih ve 92186 No lı tebligatı ümumiye iktizasından bulunmasına nazaran bu surette evrakını vaktinde ibraz etmiyenlere ait dosyaların mevkii muameleden refi icabedeceğinden bu kabil dosyaların mesai cetvellerinde ayrı bir hane açılarak miktarının her on beş günde bir gösterilmesinin usul ittihazı rica olunur efendim.

28-12-1929

Hülâsa:

Van muhacirleri H.

No. 93537

Umumî harp dolayisile dahile hicret etmiş bulunan van vilâyeti ahalisinden türk ailelerinin masarifi rahiyeleri hükümetçe tesviye edilmek üzere vana iadeleri birinci umum Müfettişlikten bildirilmiş ve vilâyeti mezkûrede nufus boşluğunun izalesi ve Türk ırkının teksifi itibarile işari vaki muvafık görülmüştür. Binaenaleyh bu bapta teşvikat ve terğibatı lazime icrasile vilâyeti aliyelerinde bulunan bu kabil ailelerden avdet arzusunda bulunanların hane ve nufuz itibarile mıkdarlarının ve talipler adedine nazaran vana kadar şevkleri kaç lira ile kabili temin olduğunun inbasi ehemmiyeti mahsusa ile rica olunur efendim.

Emniyeti umumiye

Ş. 1

24-12-29

No. 4039

İsim ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahıs Türk vatandaşlığından ıskat olunmuştur, Bir daha memleketimize gelmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

ismi ve babasının ismi	: Hüsnü oğlu İbrahim.
Doğum tarihi	: 312
Memleketi	: Tarablusgarp.
Müseccel olduğu yer	:Fethiye kazasının cumhuriyet mahallesinde.
Yeni tabiiyeti	: İtalyan,
İskatı sebebi	: Resmi izin almadan tebdili tabiiyet.
Hey. Vek. kararı tarihi :	: 22/9/929.

24-12-29

*

* *

No. 4039

İsmi ve hüviyeti yazılı olan şahıs tabiiyetimizden ıskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi	: Yusuf oğlu Şevki
Doğum tarihi	:—
Memleketi	:Pazarcık (Rumanya)
Müseccel olduğu yer	: Seyit gazi Hasanabat kariyesinde 99/3 N.
İskatı sebebi:	Resmi izim almadan tebdili tabiiyet
Hey. Vek. kararı tarihi	: 8/5/929 .

*

* *

24-12-29

No. 4039

İsmi ve hüviyeti yazılı olan şahıs tabiiyetimizden ıskat edilmiştir.
Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi : Gazaros oğlu kegam Torosyan.
Doğum tarihi : 1311.
Müseccel olduğu yer : Bileciğin kemut mahallesi Türkmen
So.

Yeni tabiiyeti Yunan .
İskatı sebebi : Resmîizin almadan tebdili tabiiyet
Hey. Vek. kararı tarihi 8/5/929

24-12-29

*

* *

No. 4039

İsmi ve hüviyeti yazılı olan şahıs tabiiyetimizden ıskat olunmuştur.
Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır Efendim.

İsmi ve babasının ismi : Yusuf oğlu Apti.
Doğum tarihi : 1321
Memleketi : Pazarcık (Romanya)
Müseccel olduğu yer : Eskişchir seyit Gazi kazasının
Hasanabat kariyesinde 99 3 No:
hanede.

Yeni tabiiyeti :Romanya.
Hey. Vek. kararı tarihi :8/5/929

24-12-29

*

* *

No. 4039

İsmi ve hüviyeti yazılı olan şahıs tabiiyetimizden ıskat olunmuştur.
Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi :Parsah oğlu Bedros Halaçyan
(Mülga Osmanlı Hükümeti Nafia nazırı sabıkı).

Doğum tarihi : 1287
Memleketi : Beyoğlu Kılıç Ali.
İskatı sebebi : 1041 No. kanun mucibince.
Hey. Vek. Kararı tarihi: : 23-8-929

24-12-29

*

* *

No. 4039

İsmi ve hüviyeti yazılı olan şahıs tabiiyetimizden ıskat olunmuştur.
Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır elendim.

İsmi ve babasının ismi : Karnik oğlu Aram Palancıyan
Doğum tarihi :
Memleketi : Afyonkarahisar
Müseccel olduğu yer :
Yeni tabiiyeti : Yunan
İskat sebebi : Resmî izin almadan tebdili tabiiyet.
Hey. Vek. Kararı tarihi : 8-5-929

24-12-29

*

* *

No. 4039

İsmi ve hüviyeti yazılı olan şahıs tabiiyetimizden ıskat edilmiştir.
Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır Elendim.

İsmi ve babasının ismi :Avadis oğlu Artin Canbazyan.
Doğum tarihi :1301
Memleketi : Afyonkarahisar.
Müseccel olduğu yer :
Yeni tabiiyeti : Yunan.
İskatı sebebi : Resmi izin almadan tebdili tabiiyet
Hey. Vek.kararı tarihi : 8/5/929.

.....

Zat İşleri

1-12-929

Hülâsa:

Hayvan yem bedelleri
H.

No. 4396

Nahiye müdürleri hayvan yem bedellerinin mahiye 10 lira olduğu bütçe formülünde gösterilmiş isede büyük Millet Meclisince kabul buyrulan tahsisatın ayda on lira üzerinden tediyesi gayrı kâfi olduğu bittetik anlaşılmıştır, ve mezkûr tahsisat mevcut nahiye adedine göre taksim edilerek beher nahiyeye isabet eden 53 lira 20 kuruş üzerinde tevziat yapılmıştır. Binaenaleyh 15-10-929 tarihinde gönderilen yem bedelleri bir seneliktir. Mülhakata bu suretle tevziat icrası tamim olunur efendim.

7/12/1929

Hülâsa :

Valilerin teftiş ve
murakabeleri hakkında

No. 4452

Vilâyet umumi idaresinin reisi ve mercii mes'ulu valiler olduğu gibi vilâyette mevcut bilumum devlet daire ve müesseseleri valinin teftiş ve murakabesi altında bulunmakta olup kaymakamlar da kanun ve nizamnamelerin tatbikinin temini ve bunların tevdi eylediği vazifeleri valinin nezareti altında ifa ile mükellef bulunduklarından kanunun tayin ettiği mesaide valilerden alacakları talimata göre hareket edeceklerinden kaymakamların her husustaki faaliyetlerde alâkadar olan en yakın ve en salâhiyetdar yegâne makam vilâyet-

lerdir. Binaenaleyh kaymakamlara vazifelerindeki muvaffakiyetlerde seciye, görgü ve bilgilerinin ve mahallerinin ihtiyaçlarına uygun tedbirlerini, çalışmalarındaki muvaffakiyetlerini velhasıl bütün idare amirliği vasfı ve şeraitini haiz olup olmadıklarını tahlil ve takdir edecek valilerdir. Valiler nüfuzu nazarlari ve muhtelif suretlerle yapacakları mürakabe neticesinde kazaların vaziyetine hulûl ederek tebellür eden vaziyeti merkeze bildirmeleri lâzım gelirken bazı kaymakamların matlup faaliyeti gösteremedikleri mevsukan haber alınmasına rağmen vilâyetlerinden bu hususta bir şey bildirilmemesi vilâyetlerin kaza ve mülhakatile kâfi ve matlup derecede alâkadar olmadıklarını ihsas eylemektedir.

Vazife ve mevkilerinin ehemmiyetini takdir buyurdıklarına itimadım olan vali beylerin kaza kaymakamlarının hareket ve faaliyetlerine nüfuz ederek bunları vazifelerine davet ve hiç iş görmeyenler hakkında kanunî muamele yapılmak üzere merkeze iş'arı keyfiyetle bu hususu müstemiren takip eylemelerini tavsiye eylerim.

Şibinkarahisar Vilâyetine

7/12/1929

Hülâsa :

Tayinler hakkında

No. 4451

İcra vekilleri Hey'eti kararına muhalif olarak bazı vilâyetlerce diğer vekâletlere ait memurların dairesinin muvafakati alınmadan tayin edildikleri görülmektedir. Tayinlerinde bu hususa itinâ olunması ve İcra Vekilleri Hey'eti kararı ahkâmına münafî muamele yapılmaması tamimen rica olunur efendim.

11/12 929

Hülâsa :

Mübaşeret ve infikak tarih-
leri hakkında.

No. 4490

Mezuniyet nakl ve tayinlerde vali ve kaymakam beylerin infikâk ve mübaşeret tarihlerde bıraktıkları vekillerin memuriyet ve isimleri ekseriya bildirilmemektedir. Gerek sicil muamelesinin intizamını temin ve gerekse idare amirlerinin hareketlerini takip noktasında ehemmiyetli olan bu hususun vekâlete bildirilmesi tamimen rica olunur efendim.

19 12 929

Hülâsa :

Harcırah tahsisatı hakkında.

No. 4503

Harcırah tahsisatı tamamen bitmiş olduğu cihetle yeniden tahsisat temin edilip vilâyete tevziat icrasına kadar harcırahı istilzam ettirecek umurun şimdilik t hiri icrası tamimen tebliğ olunur efendim.

Tabiiyet

16/12/929

Hülâsa:

Tabiiyet harçları
hakkında.

No. 1556/776

24 11 999 Tarih ve $\frac{1556}{781}$ Numaralı Tamimimiz Mündericatı veçhile
Tabiiyet Müdürlüğü namına gönderilecek olan

.....

tabiiyet Harçları için tanzim ettirilecek çeklerin bundan böyle sürat ve intizamını temin için mümkün mertebe Ankara İş Bankası namına tanzim ettirilmesi hususuna gayret ve itina buyrulması ehemmiyetle tavsiye ve temenni olunur efendim.

21-12-929

Hülâsa :

Tabiiyet müdürlüğünün resmî mühürde müdür Ramiz beyin imzası H.

No. 3341-788

Vekâletimiz tabiiyet müdürlüğü Resmî mühürü ile müdür Ramiz Beyin imzası icabında ve bilhassa ecnebi tabiiyetine girmek için 1312 numaralı Türk Vatandaşlığı kanununun 7 inci maddesine tevfi kan resmî izin alan eşhas verilecek izin vesikalarının alâkadarlarının müracaat ve talebi vukuunda resmî harç alınarak tasdiki ile Tercümesinde mabihüttatbik olmak üzere merbuten gönderildi efendim.

28-12-929

Hülâsa :

Damga ve harç pulları H.

No. 3501

17-6-1928 Tarihli ve 2698 numaralı Umumî tahriratımız ile gönderilmiş olan 1260 numaralı Kanun ile işbu kanunun şekli Tatbiki hakkındaki talimatname ahkâmına nazaran tabiiyet muamelatından alınması lâzımgelen harçların evrakı aidesine devairi resmiyeye mahsus harç pulları ilsak ve iptali suretiyle istifa edilmesi maruzzikir 1260 numaralı kanunun 7 indî maddesinin sarîh ahkâmı iktizasından olduğu halde bazı mahallerce işbu harçlar mukabilinde alâkadarların evrakına harç pulu yerine aynı miktarda damga pulu yapıştırılarak iptal edildiği görülmektedir. Kanunun sarahatine karşı bu yolda hareket katiyen caiz olmayacağından memurini aidesinin bu bapta nazarı dikkatlerinin celbi ve bu gibi yanlışlık vukuunda sehven yapıştırılmış olan damga pulları yanma aynı miktarda devairi resmiye harç pulu yapıştırılarak bedellerinin bu yanlışlığa sebep olan memurlara tazmin ettirilmesi ve tekml kazalarına da aynı veçhile tebligat icrası tamimen tabliğ olunur efendim.

— — —

.....

Tasdika iktiran eden Vilâyet

Bütçeleri

Reisicümhur Hazretlerinin tasdiklerine iktiran eden 39 Vilâyete ait Hususî bütçe yekunları mecmuanın 19 uncu nüshasında münderic idi. Bu günde tasdik muamelesi ikmal edilen mütebaki 24 Vilâyete ait Bütçeler varidat ve masraf yekunları aşağıya dercedilmiştir:

İdarei hususilerin 929 senesi varidat ve masrafları

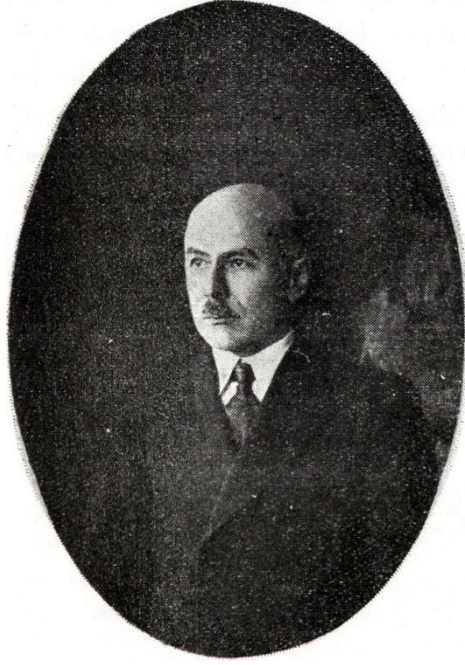
<u>Vilâyetin ismi</u>		<u>Varidat</u>		<u>Masraf</u>	
		<u>Lira</u>	<u>Kr.</u>	<u>Lira</u>	<u>Kr.</u>
Bolu	Vilâyeti	773666		773666	
Çanakkale	“	732342	50	732342	50
Elâziz	“	473264		473264	
Erzurum	“	826385		826385	
Eskişehir	“	727739		727739	
Gaziyayintap	“	629132		629132	
Giresun	”	403303		403303	
Gümüşane	“	321070		321070	
Kastamoni	“	982975		982975	
Kocaeli	“	1163302		1163302	
Konya	“	1998749		1998749	
Malatya	“	745970		745970	
Mar’aş	“	438248		438248	
Mardin	“	404135		404135	
Mersin	“	462135		462135	
Muş	“	332359		332359	
Niğde	“	470289		470289	

<u>Vilâyetin ismi</u>	<u>Varidat</u>	<u>Ma</u>	<u>Masraf</u>	
	<u>Lira</u>	<u>Kr.</u>	Kr. <u>Lira</u>	<u>Kr.</u>
Rize ..	466616		466616	
Samsun ..	1313558		1313558	
Sinop ..	528104		528104	
Tokat ..	719433		719433	
Trabzon ..	666298		666298	
Urfa ..	504333		504333	
Yozgat ..	617771		617771	
Yekûn ..	<u>16701176</u>	<u>50</u>	<u>1670116</u>	<u>50</u>
Vilayet bütçeleri			<u>51574375</u>	<u>56</u>
Yekûnu umumisi	<u>51574375</u>	<u>56</u>		

— — —

Aramızdan ayrılanlar

Pınarbaşı kaymakamı Mehmet Hüsametdin bey merkezde açılan kaymakamlar kursuna iştirak etmek üzere hareket etmiş şoförün dikkatsizliği yüzünden rakip olduğu otomobil yolda kazaya uğrayarak ağır surette yaralanmıştır. Derhal memleket hastanesine kaldırılmış isede aldığı yaralardan

Pınarbaşı kaymakamı merhum **Hüsametdin B.**

müteessiren 11-12-29 tarihinde vefat etmiştir. Cenazesi bütün memurini mülkiye tarafından büyük bir ihtifalle hastaneden kaldırılarak metfeni ebedisine tevdi edilmiş ve kazaya

sebebiyet veren şoförde derdest edilerek Adliyeye teslim edilmiştir.

Hüsamettin bey tüccardan Ramiz beyin oğlu olup 1291 tarihinde İstanbulda tevellüt etmiş ve mektebi mülkiyeden 310 de neş'et etmiştir. İlk defa hizmeti Devlete iki yüz elli kuruş maaşla 1 Ağustos tarihinde muhasebei umumiyei maliye memurin kalemi Rumeli kâtibi refakatına tayin edilerek başlamış sırasile Sivas maiyet memurluğu, Derik, Nusaybin, Malazkirt, Bulanık, Der'a, Bukaiüaziz, Aclun, Sürüç, Birussebi Sayda, Maan, Zaruat, Ereğli, Buğazlıyan, Çarsancak, Göğsün kaymakamlıklarında bulunmuş ve en son memuriyeti olan Pınarbaşı kazasına 1 Ağustos 926 tarihinde tayin kılınmıştır. İsimleri sıralanan kazalarda kıymetli faaliyetleri görülmüş olan bu merhum idarecimize Allah rahmet eylesin derken geriye bıraktığı ailesi efradına beyanı taziyet eyleriz.

Gayrî Resmî Kısım

Beynelmilel üçüncü ulûmu idariye Kongresi

Birinci şubesinin kabul eylediği temenniler Paris 23 Haziran 1927

Kommün idaresi

Birinci temenni

Birinci şube:

İstikbalin, vatandaşların tarihî bir an'ana ile mütesanit ve muayyen olan menafîi müşterekelerini müemmin camialara ait olduğunu;

Ve bu itibarla kommün idaresi herhangi bir tarza tabi bulunursa bulunsun münhasıran devlet ve kommünün, kendine has bir mevcudiyete malik bir inkısamı İdarî mefhumuna tekabül edeceğini ve ancak bunların şahsiyeti haiz bir menafî camiası teşkil eylediklerini;

Ve milletin saltanat kuvvetini vekâlet suretile tatbik mahiyetinde bulunan crazy taksimatını, millî bir saha ve talî

bir plân üzerinde hususi bir mevcudiyet iddia edebilecek olan camiaların coğrafi manasile karıştırmamak lâzımgeldiğini;

Takrir ederek:

Kommün siyasetinin millî siyasetin umdesi olması lâzım- geldiğini ve kommün ile devlet arasına giren her nevi indî teşekküllere (gruplara) ve kommün şahsiyetinden müşteki idareler teşkil etmek için yapılacak her nevi tefriklere muariz olduğunu beyan eyler.

Şube aynı zamanda siyasî hayatın basitleştirilmesi zarureti de ancak bu tarzı talakkinin tevafuk ettiği ve ahvali iktisadiye hasebile devlet tazyikinin vatandaşları daha ağır surette ezdiği cihetle bu tarzın daha ziyade şayanı temenni bulunduğu fikrindedir.

Şube, bunlardan maada, müşterek menafîin tedviri için kommün cemiyetleri veya sendikaları teşekkülü ve alâkadar kommünlerin teşebbüsü ile ve bazı ahvalde kanun ile muayyen surette kommün konferansları toplanması fikrine taraftardır.

İkinci temenni

Mösyö (Fol Belâmi) şubeye hulasaten berveçhi zir izahatı vermiştir:

Kommün idaresi ve kommün menafîmin idaresi hususunda iki türlü talakki vardır:

Bu talakkilerden birincisi: sulta talakkisidir ki bu talakkiye göre millî menafiden ayrı olarak kommüne mahsus menafî mevcut değildir ve binnetice bu menafî; hüsnü idaresine kommünden ziyade alâkadar olan millet deruhte etmelidir.

İkinci talakki an'anavî ve hukukî talakkidir ki bu talakki ekser memleketlerde kommün şahsiyetinin teşekkülünü temin etmiş olan tarihî ve coğrafi avamili nazarı dikkate alarak

millet dahilinde kommün için de hususî bir mevcudiyet tanır ve kommün menafimin, devletin az veya çok nafiz bir mürakıbesi tahtında, kommün mümessilleri tarafından idare edilmesi lâzım geldiğini kabul eyler.

Bu iki sistem hali hazırda memzuç bulunmaktadır., çünkü kommünleri idare edenler ya memurdurlar, veya merkez teşkilâtının tasvibine tabi veya gayri tabi olmak suretile müntahiptirler veyahut da nizamnameleri bir kanun ile muayyendir.

Bununla beraber, bazı memleketler müntahap mümessiller ile memurların teşriki mesaisi suretile bu iki talakkiyi telif etmeğe çalışmışlardır. Aynı zamanda her memlekete hâsolan zaruretlerden tecerrüt etmek lâzımdır çünkü İktisadî ve siyasî ahval veya İdarî ve İçtimaî tekâmül vaziyeti bazı memleketlerde, kommün muhtariyeti hakkında muhtelif ve hususi bazı talakkileri makul gösterebilir. Esasen bu kommün muhtariyeti meselesi de kongrenin vazifesine dahil değildir.

Şube, bu hülâsayı dinledikten sonra; şu kanaata vasıl olmuştur ki; yapılabilecek mukayese kommün menafimin ehemmiyetini tebarüz ettirmekte ve bu menafin hatta, millî menfaatların esasını teşkil eylediğini teyit etmektedir. Ve her milletin seciyesine hâs temayüllerin sevk ettiği idare tarzı ne olursa olsun kommünlerin tarzı idaresinin iktisadi, idari ve siyasî ifadei tammesi, sair meşru hürriyetlere, yani vatandaşların ferdî hürriyetlerle aynı zamanda bizzat milletin menafiine hâlel vermeyen eşkâl ve tedabirde aranmak lâzımdır.

Üçüncü temenni

Birinci şube, belediye hidematı mefhumu umdesinin kommün grubuna dahil halkın müşterek hayatını tek bir

kaide veya hareketle ifade etmeğe imkân veren bir takım rabıtalının temini zaruretinde mündemiç bulunduğunu; Ve iktisadî şeraitinin zaruretleri altında bu kaide veya hareketin iptidâî zabıta menafimden, bizzat mevcudiyet ihtiyacı esasiyesine tahavvül ettiğini ve bu ihtiyacat hususî teşebbüslerle artık temin olunamadığı veya istihsal vesaitinin, mevzubahs menafii hususiyenin heyeti umumiyesine faik bir menfaati umumiye arzettiğini;

Ve bilhassa son senelerde yapılan tecrübelerden anlaşıldığına nazaran; kommünün, balada işaret edilen şerait dahilinde, kendi müdahalelerinin fevkinde bulunan menafii amme mefhumunu nazarı dikkatten kaybetmeksizin ticaret ve sanayi işleri yapmasının vazifesi dahilinde olacağını;

Bundan maada prensip itibarile, kommünün bir takım hidematı idare etmek formülüne tevessül kabiliyetini inkâr etmek kabil olmayacağı nazarı dikkate alarak:

Kongre, hidematın beledileştirilmesi fikrini kommünlerin teşekküllerinin zaruri bir neticesi addeden içtimai veya siyasi efkârı kabul etmediği takdirde;

Şu kanaati serdeder ki:

1 — Kommünlere, intizamı amme itibarile veya kendi sekenesi için bir zaruret arz eden veya şahsî teşebbüslerin noksanisini telâfi eyleyen, veya ticarî, sinâî rekabetlerin izalesine matuf müttehit manevrelere mani olan veya halk için menafii hususiye lehine çevrilmesi gayri mantıki bulunan menafii umumiye hidematını müemmin işleri reji usulile işletmek ve teşkil etmek hakkı verilmelidir,

2 - Ekseriyetle ferdî teşebbüslerin noksanisini telâfi eden ve İktisadî bir gayeye müteveccih bulunan rejiler mümkün olduğu kadar (oeuvre-temoins) hududunda kalmalı ve münhasıran mali nukatı, nazar lehine, fiatlarda ve hayat şeraitinde teşevvüşler vücade getirilmemelidir.

3 — Kommünler, umumî bir menfaat arz eden hususî tezahürat ve umuru hayriyeye verdikleri aidat yerine bu işlerin sureti ceryanın kontrole ve menafii amme gayelerine imaleye müsait hissei iştiraklar ikame etmeli; ve reji şeklini gayrı kabili tatbik buldukları ahvalde imtiyaz ve piyasa mefhumunun; bu mukavelâtın mevzuunu teşkil eden hide- matın idaresinde meşru bir temsili müemmin bir hissei iştiraka imkân verebilecek şekilde olmasını temin etmelidirler.

Dördüncü temenni

Birinci şube; İktisadî ve tarihî ahvalin kommün ve devlete, varidatlarını temin için ayrı sahalara bırakmayacak derecede gayet muğlak ve vasi vergi usulleri vücade getirdiğini ve idarenin bütün gayretinin hayatı umumiyeyi basitleştirmek endişesine matuf olması lâzımgeldiğini teemmül ederek;

Şu kanaata vasıl olmuştur ki:

1 — Kanunlar, kommünlerin bütçelerine, her mahallin hususiyetlerini, itiyadatını, aynı vergi formüllerinin her kommüne tatbikindeki müşkülâtı da nazarı dikkate almak suretile, mümkün olduğu kadar mühim varidat temin edecek birçok vergi menabii bırakmalıdır;

2 — Fakat tekâlifin vuzuhunu ve müvazenesini teminen kommünler bu mevzii menabiin müntehasına varıldığını gördükleri zaman, Fransada kommün oktruvalarında olduğu gibi istimalden sakit vergiler yerine muamelât vergisi üzerinde münzam kesirler ihdas etmek suretile ve ilga edilebilecek bütün hükümet vergilerine münzam vergiler ilâve etmek imkânına malik olmalıdırlar.

3 — Devlet, bizzat kendi menfaatlerini idare etmek için kommünlere tahmil eylediği hidemat nispetinde kendi

bütçesinden kommünlere muavenetler yapmalıdır; diğer cihetten devlet tarafından kommünler menfaatine tahsil olunan ianat ve müşterek paraların taksimi süratle yapılmalı ve bu hisseler belediye hâzinelerini, kommünidematının ceryanını ve kommün mesaisinin icrasını tehlikeye koyabilecek derecede müşkülâtı mâliyeden de kurtaracak derecede yüksek olmalıdır.

4 — Devlet, kommünlerin projelerini hakikata isal için yegâne çare olan normal para icarının teessüsünü teminnen gayrı kabili ihtiraz surette yüksek faizlerle yapılan yeni istikrazlardan mümkün mertebe ihtiraz etmeli; Ve kongrede şayanı dikkat şekilleri izah edilen bütün avans ve ikraz müesseselerine nadiren müracaat edilmelidir.

5 — Kommün vergileri kanunen muayyen bir müddet zarfında tasdik edilmeli ve bu vade hitamında yüksek makamın sükûtu tasvip hükmünde olmalıdır.

Beşinci temenni

Birinci şube şu fikirdedir ki:

1 — Kommün mandalarının müddeti devamı o suretle tayin edilmelidir ki çok sık olan belediye tebeddülâtı, kommünlerin talî ve tealisinin merbut olduğu mesaî projelerde plânlarını tehlikeye koymuş olmasın;

2— Hidematın devamı temin edilebilmek için kommünün esas memurları devlet memurları şeraiti dahilinde stabilize edilmelidir.

3 — Buna tab'an da bu memurların kabul şeraiti de bir nizamnameye tabi tutulmalı ve bazı şehirler tarafından, memurların meslekî terbiye ve tahsilleri için yapılan teşebbüsleri hükümet tanımalı ve bunlara yardım etmelidir.

4 — Müntahap idare memurları, belediye tarafından tayin edilecek şerait dahilinde ve kendilerinin mesaî ve teşkilât usullerine göre vazifelerini ifa esnasında memurlarının ve bilhassa şeflerin fikrî teşebbüs ve tecrübesine mevki vermelidirler.

Altıncı temenni

Birinci şube;

a) Vatandaşların halî medenilerini günü gününe takip ve bu vatandaşlar memlekete avdet ettikleri zaman kayıtlarında noksan kalmamasını temin için, milletler arasında halî medenî vekayinin tebliğini müemmin mukavelenameler yapılması;

b) Ve gelecek milletsizler t vatansızlar, haymatlozlar) kongrasında hali medenî ve yerlilik mesaili ile bunlar hak- kındaki amelî usuller ve bilhassa, yazıların basitleştirilmesi ve akitlerin makine yazısı usullerde yapılması için hususî bir şube ihdası lâzımgeldiği kanaatındadır

c) Bundan maada şube ;

Hali medenî memurlarının, 1926 da (Beren) de muhtelif memleketlerin hali medeniye ve bilhassa izdivaca ait mevzuatı kanuniyelerini tanımak için ihdas edilen (hali medenî memurları beynelmilel ittihadı) na iştirakini ve beynelmilel bir vesaik teşkilâtı ve bütün hali medenî ve yerlilerin mesaili hakkında kongreler yapılmasını tavsiye eyler.

M.Celâl

.....

Mahallî isler

Fransız hususî idarelerinin vazife ve selâhiyetleri ⁽¹⁾

- 4 -

Fransız Vilâyet meclisi umumileri, Departıman (Vilâyet) Parasile yapılacak her nevi işin planlarını ve perojelerini ve keşifnamelerini tetkik ve tasdik eder. 1871 kanunun 46 inci maddesi mucibince departımanın menkul ve gayri menkul mallarının satılması, satın alınması ve tebdili, bu malların sureti istimali, icar ve isticarı Sigortalı Hibe ve teberrülerin kabulü meclisi umumilerin cümlei selâhiyetindendir. Meclisi umumi, Vilâyetin menafii hususiyesini alâkadar eden Hususatı kendi reisi vasıtasile alâkadar vekâatlere (nezaretlere) arzedeabilir.

Vali ile meclisi umumî arasında İhtilâf çıkarsa umumi meclis kendi noktai nazarını doğrudan doğruya dahiliye nezaretine arzeder. Bu taktirde 17 (Temmuz) 1900 tarihli kanun mucibince keyfiyet şurai devletçe tetkik olunur.

Umumî meclisler Vilâyet encümeni daimisini ve bey- nelvilâyat konferanslar için Komisyonu mahsus azasım kendi azalan arasından İntihap ve tefrik eder. Aynı zamanda eyalet Sıhhiye meclisine Umumî meclis tarafından ve kendi azası arasında iki murahhas İntihap olunur.

¹ Baş tarafı idare mecmuasının (20) inci sayısındadır.

Encümeni Vilâyet: 4-7 âzadan mürekkeptir. Umumî meclisler taralından her sene için o senenin ağustos İctimaında İntihap olunur. Encümenlerin selâhiyet ve vazifeleri o şekilde tespit ve tanzim edilmiştir; ki bu selâhivetler hiç bir zaman umumî meclislerin hukukuna tecavüz mahiyetini iktisap edemez.

Ve aynı zamanda valinin mahallî işlerde icra kudretini sarsacak bir vaziyet alamaz yani, encümenler doğrudan doğruya halktan selâhiyet almış gibi iş görmezler. Ancak umumî meclisler namına ifayı vazife derler.

Encümen azalarının muhtelif sancaklardan olmasına dikkat edilir.

Encümeni daimiler reislerini kendi âzası arasından İntihap eder. Valiler, encümene riyaset etmez; Encümenler, alelâde olarak ayda bir defa İctima ederler. İctima günlerini kendileri tespit ederler. Fevkalâde içtimalar için vali ve ya encümeni daimi reisinin daveti lâzımdır.

Daimî encümenler, vergi lağvı ve para istikrazı selâhiyati hariç olmak üzere umumî meclis tarafından tevdi olunan işleri yaparlar ve valinin malî idaresine nezaret ve yeni bütçeyi tetkik ve raporlarını tanzim ve ihzar ederler. Vali encümeni daimiye her ay malî bir rapor vermekle mükelleftir.

Daimî encümenle vali arasında ihtilaf çıkarsa meclisi umumî işe vaz'iyet eder. İhtilafı mucip mesele basit ise en yakın meclisi umumî ictimamda müzakere olunur .

İhtilâf mühim ve daimî encümenin selâhiyetini tecavüz mahiyetinde ise umumî meclis fevkalâde içtima eder kararı kafidir, umumî meclis bu vaziyette valiyi haklı görürse yeni bir encümeni daimî İntihap edebilir.

İcra Kuvveti: Vilâyetlerin icra kuvveti Valinin elindedir.

Vali Vilâyette hükümetin memurudur. Aynı zamanda Vilâyet mahallî idaresinin icra amiridir. Bu vaziyeti kanuniyeye nazaran Departımanların Muhtariyeti kommünlerin muhtariyetinden daha zaıttır.

Çünkü Vilâyet mahallî idaresi kendi icra reisini intihap edemez. O Hükümeti merkeziye tarafından nasp ve tayin olunur. Halbuki kommünler, kendi reislerini, icra selâhiyetini haiz olarak kendileri intihap ederler.

1871 kanununun üçüncü maddesi mucibince vah meclisi umumi encümeni daimî mukarreratına ait esasları hazırlar. Ve onların kanun dairesinde verdikleri kararları infaz eder.

Valinin bazı selâhiyeti vardırki bunlar vilâyete ait gibi görünür. Fakat hakikatta vali hükümetin mümessilidir, bu sıfatla meclisi umumiyi ve encümeni daimiyi kontrol eder.

Meclisin ve ya encümenin nazarı tetkikından geçecek bütün işlerin ancak vali tarafından meclis ve ya encümene şevki zarureti kanuniyesi bu kontrolü takviye eder.

Mahallî idarelere ait memurların tayini valinin cümlei selâhiyetindendir. Fakat buna mukabil umumî meclisin de kuvvetli bir selâhiyeti vardır ki o da memur namzetlerinin ehliyet ve liyakatlerine dair olan şartları ve hizmet nizamatını tespit ve kadroyu tanzim etmekle valinin tayin selâhiyetini tahdid eder

Vali, mahallî idarenin riyasetini kuvvei icra iyenin mümessilliği ile cemedir bu sıfatla hükümeti merkeziye vekâletlerinden her birisinin vilâyette mahallî vekili olmasını- da temin etmiştir.

Binaenaleyh vali, mahallî idarelerden maaş ve ücret âlân bilumum memur ve müstahdemleri tayin hakkını haiz olduğu gibi hükümeti merkeziyenin mülhakattaki bütün talî memurlarını da o naspeder.

Devlet namına ifa edilen amme hizmetlerde, mahalli idareler tarafından yapılan vazifelerin bir kısmı tamamen yekdigiderinden ayrılmış ve bir kısmı da müştereken ifa edilmekte bulunmuş olduğu evvelki nüshalarda zikredilmişti. Bunların nelerden ibaret olduğunun tasrihi icapetmektedir. Fakat burada yalnız vilâyet hususî idarelerine ait işlerle bunlara tedahül eden amme hizmetleri birer birer tetkik olunacak ve belediyelerle kommünlere ait vezaiî kendi tertip sıralarına talikan tehir edilecektir:

Sıhhiye: Umumi hıfzıssıhha işine, meclisi umumî, kendi âzası arasından iki murahhas tefrik ve bunları vilâyet sıhhiye meclisine izam etmekle iştirak eder. Bunlar, vilâyet umumî hıfzıssıhhasına ait işlerde meclisi umumî namına valiye muavenet ederler. Vilâyet sıhhiye meclisinde üç doktor, bir baytar ve bir eczacı bulunur. Vali, vilâyet sıhhiye işlerindeki vasi selâhiyetini bu meclisin muavenet ve istişaresile tatbik eder. Aynı zamanda mahallî idareler meccani muaveneti sıhhiye için ve sıhhati umumiyeye için bütçelerine mevzu tahsisatı usulü dairesinde sarfederler. Vilâyetler, İctimaî muavenet vazifesile de mükelleftirler. Muhtaç çocukların himayesi, bimarhaneler ve malûllerle ihtiyarların ve gayrı kabili şifa hastaların ve çocuklu fakır ailelerin temini ihtiyacı için yapılacak muavenetler bu meyandadır. Bu muavenetlere muvazenei umumiyede iştirakeder.

Maarif: Okutma ve öğretme işlerinde fransa vilayetleri 17 vilâyet gurubuna ayrılmıştır.

Bu guruplar, âzasının on üçü maarif vekâleti tarafından ve kırk dördü talim ve terbiye müesseseleri tarafından intihap ve tayin edilen (Umumî maarif âli meclisi) nin nazareti altında isede bu kontirol her vilâyetin bir (İlk tedrisat) idaresi teşkil etmesine mani değildir.

Vilâyet ilk tedrisat meclisi, mâarif müfettişi ve muallim

mektebi müdürü ve ilk tedrisat müfettişlerde dört müşavirden ve ikisi erkek ikisi kadın olmak üzere dört muallimden tereküp eder ve valinin riyaseti altındadır.

İlk tedrisatın bütün memur ve muallimlerini vali tayin eder.

Vilâyetler, muallim maaşlarile talebe iâsesi muvazenei umumiyyeye ait olmak üzere birden muallim mektebi tesisi ile mükelleftirler. Bu ilk tedrisata aittir. Vilâyetler, lise derecesinde mekteplerde açabilirler. Bu taktirde lisenin masarifi umumiyesinin %50 sine kadar umumi bütçeden muavenete masağı kanunî vardır.

Yollar: Milli yollar umumî muvazeneden yapılır Merkezi hükümeti hudutlara rapteden askeri yollar ve mühim şehirleri hükümet merkezine bağlayan yollar bu meyandadır.

Vilâyet yolları namile ayrılan yollar: bir vilâyet dahilinde ve yahut civar vilâyetlerdeki büyük şehirleri bir birine bağlayan yollardır. Bunlarda muvazenei umumiye ile mahallî idareler tarafından müştereken yapılır. Bu inşaat (yollar ve geçitler) idarei merkeziyesinin kontrolü altındadır. **Vilâyet yollarının tasnifi** ve sınıflarının tebdili umumî meclisin selahiyeti dahilindedir. Fakat millî yollarla vilâyet yolları üzerindeki ticarî münakalenin tanzimi valie aittir.

Vilâyet yollarının inşa ve tamirine ait vezâifin umumî meclislerden alınarak daha küçük mahallî teşkilâta verilmesi hakkında son zamanlarda umumî bir arzu hasıl olmuştur. Fakat henüz bu cihetin tatbikatına geçilmemiştir.

Fransa hususî idareleri, bütün vilâyetlerde 10 Ağustos 1871 tarihli kanun ve zeyilleri mucibince faaliyette bulunmakta isede, Paris şehrinde ihtiva eden (sen) vilâyeti hususî bir teşkilâta tabi tutulmuştur. Burada belediye meclisi (80 âza), Paris banliyösünün intihap edeceği meclisi umumî azalarla birlikte (40 âza) (Sen) vilâyeti umumi meclisini teşkil eder.

Paris umumî meclisinin selâhiyeti diğer vilâyetler umumi meclislerinden zaiîtir. Vacibülicra kararları pek istisnâî ahvale ait olup ekseri mukarreratı istişare mahiyetinde ve valinin tasdikına muallaktır." Yani bu vilâyette tevsii mezuniyet daha za'îî ve merkeziyet daha kuvvetlidir. Liyon ve Marsilya şehirleri de buna yakın hususiyetleri haizdir. Bu cihet makalelerin belediye ve ' kommün kısmında daha mufassal tetkik edilecektir.

*

* *

Mıntika teşkili mes'alesi.: Son zamanlarda Fransa taksimatı mülkiyesine vilâyet dereceleri ve hudutları küçük görülmeğe başlamıştır. Mahallî vazifelerde, bilhassa idarei hususiye dediğimiz sahada daha geniş bir bütçe ile daha mühim vezaif tevdi edilmek üzere vilâyetlerin yekdigirile münasebettar olanlarının birer grup halinde birleştirilmesi fikri revaç bulmaktadır; Fakat henüz tebellür etmiş bir vaziyet yoktur.

*

* *

Husûî idarelerin merkezde merbut olduğu umum müdürlük, dahiliye nezareti departman ve kommün idareleri müdüriyetidir. Bu müdüriyet beş şubeden mürekkep olup, birinci, dördüncü ve beşinci şubeleri husûî idarelere ait vezaifin merkeze tealluk eden kısımlarile meşgul olurlar.

(Devamı var)

Mahallî işler umum
müdür muavini
K. Naci

Zilyetlik ve kanunun himayesi

Zilyet kimdir? bir şeyi yedi iktidarında bulunduran kimse onun zilyetliğine maliktir. İrtifak haklarında ve gayri menkul mükellefiyetlerinde zilyetlik hakkı fiilen istimalindedir. "İsviçre kanunu medenisi madde 919,,

Zilyetlik gayet nazik bir mevzudur. Bunu tayin ve tesbit edecek umumi bir kaide yoktur. Ancak vekayiin tarzı cereyanı meydana çıkarır. Bir malikin; rehin ile teminatlı alacaklının, müstecirin adeten elinde bulundurdukları şeyler gibi bende bir inali elimde bulundurursam onun zilyediyim bunu tayinde esas hadisatı hayatiyedir. Uzun müddet zarfında askerde ve ya tefkîfanede olan kimse apartmanındaki eşyanın zilyedidir. Yoksa buradaki çocuklar veya hizmetçiler babalarının veya efendilerinin malı olan eşyanın zilyedi değildirler. Zilyetlikte daima malik olmak arzusu vardır, fakat bu arzu bunun için şart değildir. Mesela ben kapumdaki posta kutusunun içinde mevcut olup olmadıklarını bilmediği halde orada bulunan mektupların zilyediyim.

Kitapçı dükkânında mubaya'a kararı verebilmek üzere bir kitabın salıfelerini karıştıran müşteri henüz onun zilyedi değildir. Bir otelci müşterinin kendisine emanet olarak bıraktığı kıymetli eşyanın zilyedidir

Fakat geçici yolcuların odalarındaki eşyalarının zilyedi değildir. Şeyden maksat maddi cisimdir, menkul veya gayri menkul olsun menkul eşya zilyetliğinin hususî ehemmiyeti vardır. Menkulatta zilyetliğin sureti umumiyede tevhit ettiği hukukî neticeleri gayri menkulatta sicilli emlak temin eder. Milkiyet ile zilyetlik birbirine karıştırılmamalıdır. Zilyetlik

fiil rabıtasıdır. Milkiyet Hukuk rabıtasıdır. Hırsıs bile çalmak suretile elinde bulundurduğu malın zilyedidir. Zilyetliğin filen mevcudiyetinde, hakka istinat eden zilyetlikle hiç bir hakka istinat etmiyenler arasında hiç bir fark yoktur.

İrtifak haklarında ve gayri menkul mükellefiyetlerinde zilyetlik hakkın filen istimalindedir. Yani bu gibi haklarda filen zilyetlik olmadığından kanunun zilyetliğe verdiği hukukî neticeler bu haklan istimal edene atfolunur. Çünkü onlar zilyet mesabesinde. İsviçre kanunu hak için bilhassa alacak hakkı için zilyetlik tanımıyor. Bu maddenin Türk kanunu medenisinde mukabili 887 inci maddedir, “bir şey üzerinde filen tasarruf sahibi olan kimse o şeyin zilyedidir. İrtifak hakkı ile gayri menkul mükellefiyetinden mütevellit haklarda zilyetlik, bu hakların bilfiil istimalinden ibarettir.,,

“Gerek bir irtifak ve rehin hakkı gerek şahsi bir hak bahş etmek için malik şeyi üçüncü bir şahsa teslim ederse her ikiside onun zilyedidir.,,

Malik sıfatile zilyet olanların aslı zilyetliği diğerlerinin ferî zilyetliği vardır. İS. K. M. Madde 920)

Şahsî Hakka Misal Şunlardır: bir müstecire, bekçiye, müstakrize, Vekile, vasiye, hükmü bir şahsın idare uzvuna teslim edilen şeyler gibi teslim eden kimse ikinci elden zilyettir, (posseuseur mediat) teslim alan ise birinci elden zilyettir, (posseuseur immediat) birinci ancak ikinci vasıtasile zilyettir bu vasıtaların taaddüt ettiği vakidir. Meselâ biri bir menkul zikıymet eşya isticar etmiştir. Onu muhakeme esnasında mahkemede göstermek üzere avukatına teslim etmiştir, avukatı tatile giderken kasasında muhafaza için Bangerine vermiştir. Şimdi bunun ilk zilyedi Bankerdir. Bir kaç kişinin aynı zamanda bir mal üzerinde asli veya ferî zilyetliği olabilir. Meselâ mal ortaklığında zi hayat karı ve koca ev eşyasının, bir kollektif şirketinin âzaları

şirketin elindeki eşyanın müteaddit zilyetleridir. Maddenin bizim kanunumuzda mukabili 887 inci maddedir: “Zilyet bir irtifak yahut irtihan hakkı yahut şahsi bir hak teffiz etmek için bir şeyi başkasına teslim ettiği takdirde bunların ikiside zilyetliğe malik olur. Bir şeyde malik sıfatı ile zilyet olanlar o şeyin aslen zilyetleri ve diğerleri feran zilyetleridir.,, “Geçici mahiyetteki ahvalden dolayı zilyetliğin istimali mümteni veya munkati olursa zilyetlik zayi olmaz. İs. K. M. Madde 921,,

Hayvanatı ehliyeden biri kaçdı, veya bir şey gaip oldu. Şayanı kabul bir zamanda hayvanın avdet etmesi yahut gaip olan şeyin bulunması varit ise zilyetlik zayi olmamıştır. Zilyetliğin inkıtana misal: mesalâ bir yol veya mecra kullanılmamış; bir mesken işgal edilmemiş, fakat bunların intifa hakkı sahibi bu haklardan kendisini mahrum etmek istediği varit değil. Bu vaziyette zilyetlik zayi değil belki munkatıdır. Binaenaleyh inkita vaziyetindedir zilyetliğin hukuku neticeleri devam eder.

Maddenin Türk kanunundaki mukabili 889 uncu maddedir:, Zilyetliğin istimali muvakkat bazı ahvalden dolayı mümteni yahut munkati olursa, zilyetlik iza’a edilmiş olmaz,,

“Şey’in aynını veya kendisinin eline geçirtcek vesaitini iktisap edene teslim etmekle zilyetlik devrolunur. Birinci malikin rızası ile iktisap edenin yedi iktidarına şey’in geçmesile nakil tamam olur.,, “İs. K. M. Madde 922,,)

Nakil, iktisap sebeble vukua gelen yedi tasarrufa geçirmek hadisesidir, meselâ. Müşterinin kitabı teslim alması. Satıcının malları alanın havlusuna boşaltması gibi.

Eline geçirtcek vesaitin teslimine misâl şudur: Zilyetliği nakl edilmiş eşyanın, içinde bulunduğu, ev, mağaza, ve dolabın anahtarlarının teslimi gibi. Maddenin Türk kanunundaki mukabili madde 890: Zilyetlik, şey’in aynını veya onu iktisap

edenin yedi iktidarına geçirecek vesaiti teslim ile intikal eder. Bir şey evvelki zilyedin rizasile iktisap edenin iktidarı dairesine geçmekle zilyetliğin nakli tamam olur.,,

“Gaippler arasında nakil şeyin iktisap edene, veya mümessiline teslimde tamam olur. İS. K. M. Madde 923.,

Burada gaipten maksat borçlar kanununun 5 inci maddesindeki hazır olmyanlardır. Teslimden maksat yukarıda denildiği veçhile şey’in kendisinin veya naklettirecek vasitanın teslimidir.

Maddenin zikrettiği mümessil: Onun memuru, hizmetçisi, şoförü, nakliyecisidir. Nakliyeciler hem temlik edenin hem iktisapedenin mümessili ola bilirler. Fakat kaideten farîğin mümessilidirler.

Maddenin Türk kanununda mukabili 891: “gaippler arasında zilyetliğin nakli, bir şeyin iktisap edene ve ya mümessiline teslimi ile tamam olur.,,

“Bir şahsı salis yahut temlik edenin kendisi hususî bir sebepten dolayı şey’in zilyedi olmakta devam ederse zilyetlik nakılsızde iktisap oluna bilir.,,

Zilyet kalan üçüncü şahıs hakkında bu devrin hüküm ifade etmesi, temlik edenin ona ihbarı anından başlar. (Yani iktisap edenin ihbarı bu tesiri haiz değildir)

Üçüncü şahıs malı iktisapedene karşı teslimden imtina için varit sebeplerden dolayı temlik edene karşıda teslimden imtina edebilir. İS. K. M. Madde 294.

Fakat bu sebep muhik olmalıdır. Binaenaleyh üçüncü şahıs kendisine icar edilmiş şey’i iktisap edene icar mukavelesine istinaden teslimden imtina edemez. Ancak üçüncü şahıs eşyayı tesellüm hakkını isbat etmesini iktisap edenden talep edebilir,

Maddenin kanunu medenimizde mukabili 892 inci maddedir: “bir şahsı salis ve ya temlik eden; hususî bir sebebe

.....

binaen zilyet olmakta devam ederse zilyetlik teslim olmaksızın iktisap oluna bilir.

Zilyet olmakta devam eden şahsı salis, temlik eden kimse tarafından haberdar edilmedikçe zilyetliğin intikali ona karşı hüküm ifade etmez. Salısı salis temlik edene karşı ne gibi sebeplerden dolayı teslimden imtina ede biliyorsa aynı sebeplerden dolayı iktisap edene karşıda teslimden imtina ede bilir.,

“Bir Antirepoya ve ya arabacıya tevdi edilen emtiayı temsilen verilmiş olan kıymetli evrakın devri emtianın kendisinin devrine muadildir. Bununla beraber kıymetli evrakı Hüsnü niyetle iktisap edenle emtiayı Hüsnü niyetle iktisap eyleyen arasında ihtilâf çıkarsa İkincisinin tercih hakkı vardır. İS. K M. Madde 295.,

Emtiaya müteallik bu kıymetli kâğıtlar, emtianın ye ine kaim olan vesikalardır.

Gerek mülkiyette gerek zilyetlikte olsun.

Nakliyecilerin Hamule senedi. Antirepocıların antirepo senedi bu kıymetli kâğıtlardır. Türk kanununda maddenin mukabili: “Bir Antirepoya yahut bir nakliyeciyeye tevdi edilmiş olan emtiayı temsil eden kıymetli evrakın teslimi, o emtianın teslimi demektir. Bununla beraber kıymetli evrakı hüsnü niyetle iktisap eden kimse ile emtiayı Hüsnü niyetle iktisap eyleyen kimse arasında bir ihtilâf zuhur ettiği takdirde emtiayı iktisap eden kimse tercih olunur.

“Zilyet bütün gazp ve tecavüz fiillerini kuvvet istimalile defetmek hakkına maliktir.

Kendisinden şiddet istimalile yahut hafıyyen alınan şeyi gayrı menkul ise hemen gasıbı koğarak, menkul ise cürümüşhut halinde yakalanan ve ya kaçarken tevkif edilen soyguncunun elinden alarak istirdat ede bilir.

Zilyet ahvalin haklı göstermediği bütün fiillerden ictinap etmelidir. İS. K M. Madde 926

Kanun Gasp fiilini tayin etmiyor. Biz bundan haklı bir sebep olmaksızın ve zilyedin arzusu hilâfına olarak onun zilyetliği aleyhine yapılan tecavüzü anlarız, Fakat ihkakıhah bizzat gasıba karşı yapılır. Yoksa meselâ: magsup mal; saklıyan aleyhine değil, kuvvet ancak lâzım ise istimal olunur. Gayrı kanuni bir hücuma karşı müdafaayı meşrua için dahi gasp fiilini defedecek nisbette kuvvet istimal oluna bilir, Fakat bu nisbeti geçecek derecede değil. Müstecir kendi mal sahibini merdivenden aşağı almamalıdır.

Hükümetin, bilhassa Polisin, başkasının zilyetliğine müdahalesi kanton hukuku amme kaideleriley tayin olunur.

“Hemen,, “Cürmümeşhut halinde,, “kaçarken,, tabirleri çok dar bir surette tefsir edilmemelidir. Olabilir ki, bir kimse hırsız istasyonda paltosundan yakalama sirkattan bir kaç gün sonra, eğer oralarda polis yoksa bizzat ihkakı hak eder. Bir sirkatin kurbanı hırsız kendi ikametgâhında bile takip edebilir.

Zilyedin ne derecede kuvvet istimaline hakkı olduğunu onun ne haleti rıhiyede bulunduğunu ve karar almak icap eden zamanın darlığını takdir için hakim kendisini tecavüze uğrıyan zilyet yerine koymalıdır.

Ahvalin icabına göre (Meselâ geceleyin vukua gelen sirkatta) Zilyet silâh istimal edebilir.

Zilyet kanunu kendisine kuvvet istimaline hak verdiği ahvalde hükümet kuvvetinden polis ve jandarmadan yardım isteyebilir, ve onlar bu gibi ahvalde zilyetliğin himayesini temin etmekle mükelleftir. Aksi takdirde memlekette hukuk ve masuniyeti tasarrüfiye kalmaz, ve kuvvetli olan zaifi kolundan tutup milkinden atarak veya menkul malını elinden Barak “hakkın varsa git mahkemeye,, deyebilirdi. Bunun

.....

için kanunun himayesini kendilerine tevdi ettiği zilyetlik kuvvei idariye için mühim bir mevzudur.

Zilyet ahvalin haklı göstermediği fiillerden içtinaba mecburdur.

Aksi takdirde onun bir zaruret derecesini tecavüz etmesi cezaya, borçlar kanununun 45 inci maddesi mucibince tazminata mahkûm olmasını intaç eder. Maddenin Türk kanununda mukabili 894 üncü Maddedir. Zilyet bütün gasp ve tecavüz fiillerini kuvvet istimalile defetmek hakkını haizdir. Şiddetle veya hafiyen kendisinden Alınan o şeyi Gayrı makul ise gasıbı koğarak ve menkul ise cürümüşut halinde tutulan veya kaçarken yakalananın tamamen elinden alarak istirdad edebilir. Zilyet, ahvalin haklı göstermediği cebir ve şiddet istimalinden içtinap etmekle mükelleftir.

Her kim diğerrinin zilyet bulunduğu şeyi gaspederse, onda bir rüçhan hakkı idda etse bile, o şeyi iade etmekle mükelleftir, Eğer müdei aleyh o şeyi müddeiden almasına ruhsat veren bir rüçhan hakkı olduğunu derhal isbatederse bu iadeye luzum kalmaz Dava şeyin idaresine ve zarar ve zararı tazminine dair olur. İS. K. M. Madde 927.

926 inci maddesinin ikinci fırcası mucibince tutulan hırsızın elinden malın alınması için hırsızın derhal onun kendi malı olduğunun isbat edememiş olması lâzımdır.

Zilyetligi tecavüze uğrıyan kimse şeyin iadesi ve zararın tazmini için dava eder. Dava kaideten kanton kanununun vazettiği basit ahkâm dairesinde cereyan eder. Maddenin kanunu medenimizde mukabili 895 inci maddedir, gayrın zilyet bulunduğu bir şeyi gaspeden kimse o şey üzerinde tercihe şayan bir hakka sahip olduğunu idida etse bile onu iade ile mükellef olur, eğer müddeyi aleyh o şeyi müddeiden almayı mucip ve tercihe şayan bir hakka sahip olduğunu

derhal isbat ederse red lâzım gelmez, zilyedin davası gerek o şeyin istirdadına gerek zararın tazminine dair olur.

“Zilyetliğı tecavüze uğrıyan zilyet şey üzerinde bazı hak iddia etse dahi tecavüz failini dava edebilir. Dava tecavüzün refine, sebebinin inenine ve zararın tazminine dair olur. I S. K. M. madde 928,, zilyetliğin tecavüze uğraması zilyetliğin kamilen refi değildir. Zilyetlik hakkının istimalinin işkâl ve tazyik edilmeside şart değildir. Tecavüz sadece şifahide olabilir, eğer söz derhal icra edilebilecek tehditlerle müterafık ise.

Maddenin kanunumuzda mukabili 896 inci maddedir, buseye zilyet bulunan kimsenin zilyetliğı tecavüze uğradığı halde tecavüz eden o şey üzerinde bir hak iddia etse bile zilyet onun aleyhinde dava ikame edebilir. Dava tecavüzün refine, sebebinin menine ve zararın tazminine dair olunur.

“Zilyet hakkında vaki olan tecavüz filile failine muttali olur olmaz şeyin iadesini ve tecavüzün refini iddia etmezse dava hakkını gayip eder. Aradan bir sene geçmesile bu dava murur zamana uğrar. Zilyet tecavüzü ve bunun failini daha sonra dahi öğrense mürur zaman gasp ve tecavüzden ihtida eder. İS. K. M. Madde 929 — maddenin kanunumuzda mukabili 897,, Zilyet gasp ve tecavüz fiillerine ve hakkına tecavüz eden kimse olduğunna vakıf olur olmaz istirdadı veya tecavüzün menini iddia etmediğı halde dava hakkından mahrum olur. Zilyet tecavüzü ve tecavüz edeni daha geç öğrenmiş olsa bile gasp veya tecavüzün vukuu gününden itibaren bir sene geçmekle dava mururu zamana uğrar.,,

Menkul bir şeyin zilyedi onun maliki addolunur, evvelki zilyetler dahi zilyetliğin devamı müddetince şeyin maliki olmuş adolunurlar. İS. K. M. madde 930 : Zilyet mülkiyet hakkını muhik göstermek için zilyetliğini isbat etmelidir. Mülkiyet hakkını değıl bilhassa fer’i zilyetlikte bunu isbat

.....

müşkül olur. Çünkü kendisine tekaddüm eden zilyetlerinde haklarını isbat etmek mecburiyetinde kalırdı.

Zilyet eğer kendisinin fer'î zilyet olduğunu beyan ederse artık malik addolunmaz. Maddenin kanunu medenimizde mukabili, 898 “menkul bir şeyin zilyedi anın maliki addolunur. Evvelki zilyetler dahi zilyetliklerinin devamı müddetince o şeyin maliki addolunur.

(arkası var)

M. Atıf

.....

BELEDİYE HAYATI

Fransada Belediyelerin idaresi

1 — Belediyelerin esası: komün; -2 — Komün teşkilâtı: belediye meclisleri 3 — ve belediye reislerinin selâhiyet ve vezaifi.

— Bir kaç söz —

Cumhuriyet idaresi ile beraber memleketimize giren medeniyet idaresinde belediyeler kadar mühim, teşekkül bulunmadığını iddia etmek hiç bir vakit mübalağaya atı olunmamalıdır. İnsanın en mübrem, en acil ve hayati ihtiyaçları ile meşgul olan belediyelerin bu medeniyet selâhiyet ve vazifelerini layikile ifa ettikleri içindirki; Avrupa milletleri bugünkü refah ve medeniyet derecelerine varmıştır.

Bu yolda çok geç kalan türkiyenin millî idaremiz altında bir dakika gaip etmiyerek her gün asrileşmekte, ve Avrupalılaşmakta ilerlediğini gördükçe bizimde yakın zamanlarda zengin bir millet olarak bu asrın başka milletlere bahşettiği refah ve medeniyete nail olacağımıza şüphe yoktur.

Fakat, bu medeniyet meşalesinin ilk parladığı ve yandığı yerlerin belediyeler olduğunu da bir dakika unutmamalıyız.

Belediyeler; vazifelerini ve selâhiyetlerini lâyükile anlayup gördükleri gün Türk milleti büyük bir nefes almış olacaktır.

.....

O gün; karanlığa gömülmüş şehirler aydınlanacak; hastalıktan kırılan köyler hayat ve sıhhat yurdu olacak; dünyanın en velut bir milleti olan Türklerin ekseriya büyütemedikleri çocukları, o vakit adamsız kalan bu koca memlekete kuvvet ve saadet getireceklerdir.

Belediyeler yalnız sıhhat ve refah ile değil sakinlerinin maarifile de o kadar alâkadardır.

Hülâsa, bütün manasile bir milletin hayal ve istikbaline hakim olan belediyeler tamamilen anlaşılacak ihtiyaç ve vaziyetindedir. Bu vazifeyi millî idaremiz yaptığı ve hazırladığı kanunlar ile ifa ediyor.

Bahusus bu işin başında, Avrupa belediye ve idarelerinin ne demek olduğunu bihakkın bilen ve o memleketlerde yaşamış olan yüksek irfanlı Dahiliye vekilimiz Şükrü Kaya beyin bulunması da ayrıca bir muvaffakiyet rehinesidir.

Biz, burada Avrupa belediyelerini, ve bunlardan bilhassa Fransa belediye teşkilâtını elimizden geldiği kadar izaha çalışacağız.

Yeni kanunlarımız, yeni idare zihniyetimiz Avrupa teşkilâtına istinat ettiğinden yazılarımız her halde yeni kanunlarımızın mevzuu dahilinde kalacaktır.

İstanbul ve Paris hukuk
fakültelerinden mezun
Alâettin Cemil

*

* *

— 1 —

(Komün)

Belediyelerin esası (komün) denile ; bir cemiyeti beşeriyedir. Üstadımız (Berthelemy) komünü şöyle tarif ediyor:

(Komün: bir mahal sakinlerinin kendilerini idare etmek ve komşuluğun tevlit ettiği maddi ve manevi menfeatlara hizmet etmek üzere teşkil ettikleri cemiyettir.)

Bu cemiyet; insanların; (temeddün,) etmeğe başladıkları andan itibaren teşekkül edecek, ilk cemiyetidir. Devletin ilk şeklidir. Cemiyet teessüs edüpte tekâmül etmeğe başlar başlamaz diğer komşu cemiyete temas eder; o vakit, şu hadise vukua gelir: ya biri diğerine tabi olur; ya diğerini maseder; ve yahut, aralarında bir itilâf peyda olur. Ve Devlet dahi, bir komün federasyonu çehresini alır.

Millet fikri ise sonra gelir. Komün menşesini işte, bu suretle cemiyetlerin teşekkülünden almaktadır. Hatta denilebilirki; komün: tabî bir cemiyet, ve toplanmadır.

Romalıların (Municipe) leri. sonra (goluvali) lerin (gauulois) münicipleri komün şeraitini haiz idi.

(Municipe) 1er hürriyetini kurunuvusta anarşisi içinde gittikçe gaip etmeğe başladılar, ve idare kuvvetini gaip eden şehirler yavaş yavaş kuvvetli şahsiyetlerin himayesini, ya harp neticesinde veya sulhan, kabul etmeğe mecbur oldular. Fakat, komün yine büsbütün ölmedi.

Bütün Avrupada komünün tekrar uyanması, bütün hürriyetlerin (Bi'sati) gibi XII inci asra tesadüf eder.

(Komün) lerin hürriyetlerini istirdat etmesi, birer teşekkülü siyasî olarak kendi kendilerini idare etmek ihtiyacından doğmuştur.

Bu (komün) lerden bazıları siyasî teşekkülleri tamamen iktisap etmişler, hakikî birer cumhuriyet olmuşlardı. Bunların meclisleri, hakimleri, konsülleri serbestçe intihap olunur, polisleri, askerleri asayişî idare eder, para basarlar, vergi tarhederlerdi.

Fransa da, (komün) lerin bu büyük hürriyeti çok sürmemiştir. Umumiyetle, (komün) serbest Hükümeti çok müsrüf, ve tecrübesiz idiler. Kırallık meydana çıkar çıkmaz Fransa da komün Hükümeti kiralın memurlarına itaate başlamışlardır.

İcrayı adalet ve vergi tarhi gibi istiklâl selâhiyetlerini bu memurlara terk etmişlerdir. Bundan sonra da yavaş yavaş intihaplara da fesat girmeğe ve kırallarda intihapları istedikleri vakit feshetmeğe başlamıştır.

Hükümdar istibdadı zamanında (komün) istiklâlinin büsbütün ortadan kalktığına da kail olmamalıdır. Kırallık şehirlerin luzumsuz ve fazla vergilerini kaldırmış, ve bu küçücük Devletleri toplıyarak büyük Devlet temelini atmıştır.

Fakat, şehirler, kiralın kontrolü altına girmekle beraber o vakit kiral hakimiyetinin yeni nazariye ve telakkisile kabili telif bir serbestiyi muhafaza etmişlerdir. Meselâ, polis kuvvetlerinin tanzimi hakkını muhafaza etmişlerdir. Hatta, sulh hakimleri bile belediyelerin kazası altında kalmıştır.

Belediye idareleri Fransa ihtilaline kadar iki vasfı mümeyyize malik idi. Bunlardan biri; hürriyet ve teşkilattaki tenevvü diğeri: şehirler ile köyler arasındaki müsavatsızlıktır.

Mamafî; yukarda söylediğimiz, komün hürriyetini bütün şehirler muhafaza ve istimal edememişlerdir. Serbest bir şehrin yanında kiralın tamamen hakimiyeti altında diğeri bir şehir bulunmasına çok tesadüf edilmiştir.

Serbestisini muhafaza etmiş şehirlerin adedini (300) olarak tahmin ediyorlar.

Bu serbestiler yekdiglerinden farklı ve muhtelif sınıflara ayrılabilirse de tatbikatta, bu sınıfların adedi ile (komün) lerin

adedi arasında çok fark yoktur, Zira; her şehrin kendine- göre idare ve serbesti imtiyazları vardı.

İmtiyazların bu tenevvüü, serbestinin tedricen kalkması ile gittikçe azalmıştır. O kadar ki, (17) inci asırda imtiyaz şeraiti heman aynı şekli almağa başlamıştır.

Şehirler ile köyler arasındaki müsavatsızlığa gelince: istibdat idaresinin belediye teşkilatı tamamen şehirlere inhisar etmiştir. Köyler hiç bir imtiyazda, belediye teşkilatına, belediye memurlarına malik değildi.

Meclisi müessesan, bu hale nihayet verdi. 14 ve 22 Kânunuevvel 1789 tarihli (décret) 1er şehirler ile köyler arasındaki farkı kaldırdı. Ve en az nüfuslu (komün) lerde bile belediye teşkilâtı yaptı.

Bu kanun ile komünlerin imtiyazları imtiyaz olmaktan çıkarak hukuku umumiye meyanına girmiştir.

İhtilâl kanunlarıyla Fransada (komün) lerin adedi birden bire (44,000) ne çıkmıştır. Halbuki bugünkü (36,000) komün bile çok bulunmaktadır. Bir çok komünlerin ahali (100) kişiden azdır.

İhtilâl diğer cihetten, (komün) lerin imtiyazlarındaki tenevvüü de kaldırmış, bütün (komün) ler, büyük şehirlerde dahil olmak üzere aynı idareye tabi kılınmıştır. Yalnız, Paris şehri için 14 kânunuevel tarihli (Decret) nin (25) inci maddesile ayrı bir idare tayin edilmiştir.

Meclisi müessesanın (komün) ler arasında yaptığı yegâne fark, belediye meclislerinin âza adetlerindedir.

(3-ilâ-23) arasında tebeddül eden âzalar intihap olunurlar. (3) âzadan fazla olan belediyelerde meclisler, (meclis) ve (idare heyeti) olarak iki sıfatı haizdirler. Meclis olarak müzakere ederler, idare heyeti olarak icra vazifesini ifa ederler.

İhtilâl kanunları bu belediye heyetleri fevkinde olarak bir de (Komün umumî meclisini) ihdas etmiştir. Bu meclis, belediye heyetinin iki misli âzâ fa'al ahali arasından intihabı

umumî ile intihap olunarak belediye heyeti ile beraber içtima ederek (meclisi umumî) namını alır, ve komünün mühim işlerini halederler.

Bu belediye heyetlerinin selahiyeti de iki türlüdür. Biri: belediye vazifesi, diğeri: Devlet idaresinin belediyede mümessili selahiyeti. Bu ikinci selahiyet olarak: vergi tarh ve tavzi ve cibayet olunur. Menafii umumiyyeye ait umuru nafianın icrası ve emlâki milliyeinin muhafazası, menafii umumiyyeye ait müessesatın idaresi ve devlete ait diğere selahiyetleri de bu meyanda idi. Bugün Fransada bu son selahiyetlerin hiç biri kalmamıştır.

*

* *

Belediye işleri, işte, (3) üncü ihtilâl senesine kadar Fransada 1789 kânunuevel (Decret) leri ile idare olundu.

Bu şekli idarenin mahzurlarından en mühimi, en küçük ve ehemmiyetsiz (komün) lere verilen vâsi selâhiyetlerdi. (3) üncü ihtilâl senesi bu küçük belediyeleri kaldırdı, ve (kanton belediyelerini) ihdas etti. Artık, yalnız (5000) ehali olan şehirler bir belediye teşkilâtına malik olacaklardı. Diğer şehirler, birer belediye ajanına sahip olacaklar ve bunların içtimaindan (kanton belediyesi) teşekkül edecekti.

Bir taraftan, böylece küçük (komün) ler ortadan kaldırılırken diğere taraftan da çok büyük olan şehirlerin belediyeleri küçültülüyor ve (100,000) nüfusu olan şehirler lâakal üç belediyeye malik olmak mecburiyetinde bulunuyordu.

*

* *

Sekizinci ihtilâl senesi teşkilâtı esasiyesi ise (komünarondisman) ını meydana çıkardı.

Nihayet (8) inci senenin (28 Pluviose) tarihli ve

Fransanın en büyük idari kanunlarından biri olan kanun ile şimdiki belediye teşkilâtının esası atıldı.

Bu kanun ile her belediye, ajanı olan yerlerde bir belediye reisi (Maire) ve muavinleri ile bir belediye meclisi ihdas edildi. Fakat, bu kanunda (komün) lere zahirî bir serbestiden başka bir şey vermiyordu. Belediye memurlarından hiç biri müntahap değildi. Büyük şehirlerin belediye reislerini ve belediye âzalarını hükümeti merkeziye ve küçük şehirlerininkini de valiler tayin ediyordu.

Bu vaziyet ademi merkeziyete doğru giden muhtelif kanunlarla 1882 tarihine kadar devam etti.

Ve Fransada üçüncü cümhuriyet hükümeti de bu tedricî istihaleler ile nihayet 1882 de belediye reisleri ve âzalarının müntahap olmasını kabul etti.

Bu gün Fransada mer'î olan kanun (5 Nisan 1884) tarihli belediye esas kanunudur.

O tarihtenberi, ademi merkeziyete doğru tekâmül eden başlıca kanunlar da şunlardır: 22 mart 1890 tarihli (komün) sendikalarına dair kanun; teberrüat ve hibelere dair 4 Şubat

1901 tarihli kanun (komün) lerin istikrazlarına dair 7 Nisan

1902 tarihli kanun (komün); davalarına dair 8 Kânunusani

1905 tarihli kanun;

(Mabadi var)

Alâattin Cemil

Cihan Belediye**haberleri**

**Paris şehrinin (1930) bütçesinde
açık var**

(Seine) preîesi; Paris belediye meclisine verdiği 1930 senesi Paris şehri bütçesi projesinde (320) milyon Frank açık göstermiştir. 1930 bütçesi evvelki seneden 100 milyon daha fazla olarak (2) milyar (919) milyon franktır.

Açığın en mühim kısmı; şehir memurlarının maaşına yapılan zamdan ileri gelmektedir. Fakat, gerek maaş zammından yapılacak tenzilât ve gerek şehir sularının ıslahı işlerinde yapılacak tadilât ile açığın (247) milyon franga indirilmesi teklif edilmiştir.

Açığın kapanması için belediye azasından (Ronard) ın bir teklifine göre belediye zabitesi hizmeti için hükümetten (50) milyon frank istenecekti.

Diğer cihetten. Paris yeraltı trenlerinin açığını kapatmak için tarifede zam yapılması tasavvur edilmektedir.

Şehre ait müessesattan olan hava gazı şirketinin açığını kapatmak içinde sanayide müstamel hava gazı tarifesinin tezyidi ile (çok çocuklu ailelere) yapılan tenzilâtın da cüzî ziyadeleştirilmesi düşünülmektedir.

(Seine) prefesinin raporundaki tekliflerde müstakil bir kasa teşkil edilelerek ihtiyat akçelerinin buraya yatırılması ve yeniden kasa için bir resim ihdas olunarak bu suretle

şehir umuru nafiasınn ileride halelden vikayesi ile muntazam bir sisteme tabi tutulması vardır.

**(Berlin belediyesi) de Sıkıntıda
(15) milyon dolarlık istikraz**

(Berliner Tageblatt) gazetesine göre: Berlin şehri iki amerika firmasıyla (Banque Dillon Read and Co) ve (Mendelssolu and Co.) ile (15) milyon dolarlık bir istikraz aktetmiştir.

Yalnız, ecnebi kredileri tahkik komisyonu bu istikrazı henüz kabul ve tastik etmemiştir. Bundan başka, (Reichbank) müdiri Dr. (Schacht) ın da bu istikraza muarız olduğu söylenmektedir.

İstikraza muarız olanlar, faizin yüzde (8,6) kadar yüksek olmasını ileri sürüyorlar.

Bu kadar yüksek bir faizin başka şehirlerin istikrazında suimisal olmasından korkulmaktadır. Berlin şehri bu istikrazı akdetmediği takdirde mühim bir mali buhrana maruz kalması muhakkak adediliyor.

Bir müddet evel şehir bütçesinin fazla hasılat vermesinden cesaret alınarak imâr programının büyük bir mikyasta tutulması bu buhrana sebebiyet vermektedir.

(Cinev) şehri de istikraz yaptı

(Genes) şehri yüzde (6) faizle ve beş sene müddetle (60) milyon franklık bir istikraz yapmıştır.

.....

Bu istikraz kısa vadeli istikrazları ödeyerek uzunca bir vadeye raptetmek itibarile şehir için muvaffakiyet addedilmektedir.

İngiltere de Dumanlara karşı mücadele

İngiltere de duman kanunu ahkâmı teşdit edilmiştir: bacaları siyah ve kalın duman neşreden fabrikaların sahipleri cezalandırılacaktır.

İngiltere de bu dumanların yaptığı maddî tahribat (80) milyon İngiliz lirası tahmin olunuyor.

Paris te Tahtal'arz bir sokak

Parisin en işlek ve en zengin (Champs Elysées) mahallesinde tahtal'arz bir sokak yapılmaktadır. Bu sokak; Berri sokağı ile (Saint-Philippe-duroule) sokağı arasında ve birinci sokağa muvazi olarak yapılacaktır.

Sokağın arzı (15) metre olacak ve temamilen tenvir edilmiş ikinci bir kat daha yapılacaktır. Bu alt kata arabalar hafif bir meyil ile girebileceklerdir.

İnşaata da 1930 kânunusaniinde başlanacaktır.

